Ազգ
Azg armenian daily
13 ՄԱՅԻՍ 2000 ՇԱԲԱԹ 87 (2055)

Անկարան խիստ դժգոհ է Իսրայելից

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 12 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Թուրքիայի վարչապետ Բյուլենթ էջեւիթին մոտ կանգնած աղբյուրները «Թըրքիշ դեյլի նյուզ» օրաթերթին տեղեկացրել են, որ վարչապետը հրահանգել է կառավարությանը չմասնակցել Իսրայելի անկախության օրվան նվիրված միջոցառումներին, «քանի որ Անկարան բավարարված չէ Իսրայելի 2 նախարարների կողմից 1915 թ. հայոց ցեղասպանության կապակցությամբ արված հայտարարությունների շուրջ պաշտոնական Թել Ավիվի տված պարզաբանումներով»։ Ինչպես հայտնի է իսրայելական դիվանագիտական շրջանակները կրթության նախարար Սարիդի եւ Արդարադատության նախարար Բեյլինի հայտնի հայտարարությունները բնորոշել են իբրեւ նախարարների անձնական կարծիք, մինչդեռ թուրքական կողմը լրացուցիչ պարզաբանումներ է պահանջում Իսրայելի կառավարությունից։ Թերթը գրում է, թե «տեսնենք, արդյոք ցեղասպանության խնդիրը կանդրադառնա՞ թուրք-իսրայելական ռազմական համագործակցության վրա, որ վերջին տարիներին այնքան էր խորացել, որ շատերի կողմից համարվում էր անշրջելի»։ Անկարայում Իսրայելի դեսպան Ուրի Բարները «Անատոլու» գործակալությանը տեղեկացրել է, որ չի կարծում, թե միջադեպը լուրջ ազդեցություն ունենա երկկողմ հարաբերությունների վրա։ Ըստ դեսպանի, երկու պետությունները կարեւորում են փոխհամագործակցության հետագա զարգացումը, իսկ նախարարներ Սարիդի եւ Բեյլինի հայտարարությունները նա բնորոշել է որպես Իսրայելում ժողովրդավարության դրսեւորում։

ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ

Վարչապետ՝ Անդրանիկ Մարգարյան

Քաղաքության նոխա՞զ, անցումային ֆիգո՞ւր, թե՞ կայունության գործոն

Շուրջ երկու շաբաթ տեւած սպասումներից հետո վերջապես երեկ երեկոյան «սպիտակ ծուխը» բարձրացավ նախագահական պալատից՝ Գինեսի գրքին արժանի համառոտ հրամանագրով Ռոբերտ Քոչարյանը վարչապետ նշանակեց Հանրապետական կուսակցության խորհրդի նախագահ Անդրանիկ Մարգարյանին։ Հայաստանի 10-րդ վարչապետը ծնվել է 1951 թվականի հունիսի 12-ին, Երեւան քաղաքում, ուսուցիչների ընտանիքում։ Ավարտել է Երեւանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի տեխնիկական կիբեռնետիկայի ֆակուլտետը՝ հաշվիչ մեքենաների ինժեների որակավորմամբ։

Մինչ 1990 թ. աշխատել է Երեւանի տարբեր գիտահետազոտական ինստիտուտներում եւ հաշվիչ կենտրոններում՝ Գազի արդյունաբերության համամիութենական գիտական ինստիտուտի Երեւանի մասնաճյուղում, էներգետիկայի ինստիտուտում, առեւտրի նախարարության հաշվիչ կենտրոնում, այնուհետեւ

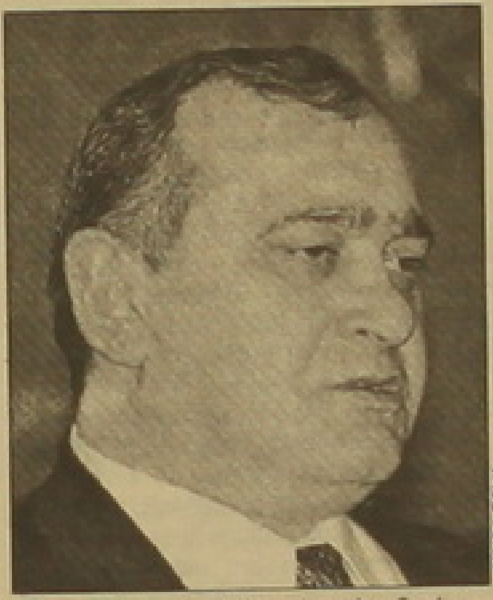

Հատուկ ծրագրերի պետական վարչությունում։

1995-99 թթ. եղել է Ազգային ժողովի առաջին գումարման պատգամավոր։

1999 թ.-ին կրկին ընտրվել է ԱԺ պատգամավոր։ «Միասնություն» խմբակցության ղեկավարն է։

Քաղաքական գործունեությամբ զբաղվում է 1965 թվականից։ 1968 թ.-ից եղել է ընդհատակյա ազգային միացյալ կուսակցության անդամ։ 1974 թվականին ձերբակալվել եւ դատապարտվել է երկու տարվա ազատազրկման։

1992 թվականից Հանրապետական կուսակցության անդամ է, ՀՀԿ խորհրդի անդամ։

1999 թվականի հունվարից Հանրապետական կուսակցության խորհրդի նախագահն է։ Ամուսնացած է, ունի երեք երեխա։

Վստահաբար, ինչպես ասում են, միանշանակ չի ընդունվելու Անդրանիկ Մարգարյանի վարչապետ նշանակումը։ Տարբեր կուսակցություններ, տնտեսական եւ այլ շրջանակներ ունենալու են եւ ունեն վերապահումներ այդ նշանակման նպատակահարմարության վերաբերյալ։ Այդ վերապահումներն արդեն իսկ երեւան էին եկել վարչապետի թեկնածուի փնտրտուքի այս մարաթոնում։ Եվ հազիվ թե վաղը երեկոյան Ազգային հեռուստատեսությամբ խոստացված իր բացառիկ հարցազրույցում ՀՀ նախագահը կարողանա փարատել դրանք։ Մինչ այդ արդեն խորհրդարանական հաշվեկշռում ունենք մեկ տոհում՝ «Միասնություն» դաշինքում, որի մասին կարդացեք մեր 2-րդ էջում։

Համենայնդեպս, փաստ է արդեն, որ Հայաստանն ունի նոր վարչապետ, որին սպասում է ամենեւին ոչ դյուրին առաքելություն՝ երկրի ու ժողովրդի վիճակը պարզ է բոլորիս։ Քավության նոխա՞զ, ինչպես պնդում են նորանշանակ վարչապետի կուսակիցներից ոմանք, անցումային կառավարության պե՞տ, ինչպես կանխատեսում են վերլուծաբանները, թե՞ կայունության գործոն։ Մաղթենք, որ լինի վերջինը՝ տնտեսական-սոցիալական առողջացման նախադրյալներով։

Այսօրվանից կսկսվի մեկ այլ մարաթոն՝ այս անգամ նախարարական պորտֆելների համար։

Վաֆա Գուլուզադեն զգուշացնում է նոր պատերազմից

ԲԱՔՈՒ, 12 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Լեռնային Ղարաբաղում հակամարտության կարգավորման շուրջ բանակցությունները պետք է տարվեն ոչ թե Մինսկի խմբի շրջանակներում, այլ Ռուսաստանի եւ Միացյալ Նահանգների նախագահների մակարդակով, քանի որ խնդիրը վաղուց դուրս է եկել տարածաշրջանային դիմակայության շրջանակներից՝ ստանալով աշխարհաքաղաքական թեքումներ։ Հակամարտության հանգուցալուծումը կուղենիշի, թե ով է տիրապետող լինելու Հարավային Կովկասում», այս կարծիքն է հայտնել Ադրբեջանի նախագահի անվտանգության գծով նախկին խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն՝ ANS գործակալությանը տված հարցազրույցում։ Նա նաեւ նշել է, որ չպետք է շատ լավատես լինել հակամարտության արագ կարգավորման հարցում։ Քաղաքագետի կարծիքով, Ռուսաստանի դրդմամբ հնարավոր է ռազմական գործողությունների վերսկսում, որի արդյունքում Ադրբեջանը կարող է կորցնել նոր տարածքներ, մասնավորապես Գյանջան (Գանձակ) եւ Եվլախը։ Գուլուզադեի կարծիքով, հակամարտության կարգավորումը կարող է լինել ի հաշիվ Ադրբեջանի ինքնիշխանության, քանի որ հայկական կողմը չի ցանկանում վերադարձնել Շուշին եւ Լաչինը։ Ադրբեջանի Մեջլիսի պատգամավոր Վլադիմիր Տիմոշենկոն եւս չի բացառել ռազմական գործողությունների վերսկսումը՝ նշելով, որ Ադրբեջանն այսօր ավելի հայտնի ավելի ուժեղ է Հայաստանից եւ անկասկած կհաղթի պատերազմում դրա վերսկսման պարագայում։

«Գազպրոմը» եւ «Իտեռան» տրամադրված են երկարաժամկետ համագործակցության

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ հանդիպում է ունեցել ռուսական «Գազպրոմ» բաժնետիրական ընկերության վարչության փոխնախագահ Ալեքսանդր Պուշկինի, «Իտեռա» միջազգային կորպորացիայի պրեզիդենտ Իգոր Մակարովին, «Գազպրոմի» վարչության անդամ, «Հայռուսգազարդի» խորհրդի նախագահ Վասիլի Ֆադեեւի հետ։ Զրույցին մասնակցել են նաեւ ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Սերժ Սարգսյանը, էներգետիկայի նախարար Դավիթ Զադոյանը, «Հայռուսգազարդ» ՓԲԸ գործադիր տնօրեն Ռոլանդ Ադոնցը։

Ռոբերտ Քոչարյանի խոսքերով, երկու տարի առաջ «Գազպրոմի» եւ «Հայգազարդի» մասնակցությամբ «Հայռուսգազարդ» համատեղ ձեռնարկության հիմնումը ճիշտ եւ հեռանկարային քայլ էր։ Ըստ նախագահի, այն առաջին խոշորագույն գործարքներից մեկն է եւ Հայաստանի համար ունի ոչ միայն տնտեսական, այլ՝ ռազմավարական նշանակություն։

«Գազպրոմի» եւ «Իտեռայի» ներկայացուցիչները հաստատել են փոխշահավետ համագործակցությունը շարունակելու իրենց պատրաստակամությունը եւ նշել են, որ տրամադրված են երկարաժամկետ համագործակցության եւ լուրջ ծրագրերի։

Զրուցակիցները միակարծիք են եղել, որ էներգետիկան հայ-ռուսական համագործակցության ամենահեռանկարային բնագավառներից է։ Քննարկելով փոխգործակցության ընդլայնման հնարավորությունները, նրանք մասնավորապես, անդրադարձել են գազամատակարարման, գազի գնի, ինչպես նաեւ վճարումների հետ կապված հարցերի։ Խոսվել է նաեւ Հայաստանի գազասար համակարգի վերակառուցման, ընդլայնման, Հայաստանի տարածքով տարանցիկ գազասարի կառուցման մասին։ Հեռանկարային ծրագրերի առումով առաջնահերթ է համարվել Իրան-Հայաստան գազասարի կառուցումը։

ՀՀ նախագահի մամլո գրասենյակ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Բեռլինում «Հայաստանի օր»

Մեկօրյա բիզնես-ֆորումն ավարտվեց 1 փաստաթուղթ ստորագրելով

ՌՈՒԲԻՆԱ ՀՈՎՀԵՓՅԱՆ
Բեռլին

Ուրբաթ՝ մայիսի 12-ին, ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Լեւոն Բարխուդարյանի եւ գերմանական Վերակառուցման դրամատան (KfW) միջեւ ստորագրվեց մի պայմանագիր, որի արդյունքում կբարենորոգվի Մեծամորի ամբողջ կոմունալ համակարգը։ Սա մայիսի 11-ին Բեռլինում կայացած «Հայաստանի օր» անունը կրող բիզնես-ֆորումի շրջանակներում կնքված միակ փաստաթուղթն է լինելու։ Ինչպես մեզ հաղորդեց հայկական պատվիրակության նախագահ, նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը, Մեծամորին կհետեւեն ուրիշ համայնքներ էլ։ Օրեր առաջ **«Ազգում»** արդեն տեղեկացրել ենք, որ Բեռլինի գերմանական տնտեսության պալատում անցկացված մեկօրյա բիզնես-ֆորումը կազմակերպվել է գերմանական մի շարք հեղինակավոր ընկերությունների՝ Գերմանական ներդրումների եւ զարգացման կազմակերպության (DEG), Տեխնիկական համագործակցության ընկերության (GTZ), Վերակառուցման դրամատան (KfW), Գերմանական տնտեսության արեւելյան հանձնախմբի, Գերմանական առեւտրի եւ արդյունաբերության գերագույն պալատի (DIHT), Արեւելյան եւ Միջին Եվրոպայի միավորման եւ ԳԴՀ-ում ՀՀ դեսպանության ջանքերով։

Եվրոպայի սրտում, Բեռլինի պատկերավոր հսկա շինություններից մեկում առավոտյան 10:30–13:00 ծավալված ելույթ-երկխոսություն-քննարկումներում ընդգծվեց մի հստակ գիծ՝ Հայաստանը կարիք եւ ցանկություն ունի ներդրումների։ Գերմանացիների ելույթները պետք է կառուցված էին ֆինանսատնտեսական գործընկերոջ դիրքերից, այդուհանդերձ ի լուր լսարանի ավելց՝ մենքպլիստեսային տարբերությունների եւ դրանից բխող գործնականության երկար կանգառներով դանդաղ ընթացքի արդյունքում Հայաստանն անընդհատ խոսում է իր կենսական կարիքի՝ ներդրումների մասին, իսկ դրանք մեծ աշխարհների շահերի այս գոտում օրեցօր ավելի դժվար են մեր դուռը թակում։

Բիզնես-ֆորումի ավելի մանրամասն հայացք՝ մեր հաջորդ համարում։

ՄՈՍԿՎԱ

«Մեդիա-Մոստ»-ը դաշի մեջ է մտնելու անվտանգության ծառայության հետ

ՄՈՍԿՎԱ, 12 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ռուսական «Մեդիա-Մոստ» հոլդինգի ղեկավարությունը հայտարարել է երկու հայցադիմումով դատարան դիմելու մտադրության մասին՝ պատվի ու արժանապատվության եւ ընկերության աշխատողների գործնական վարկի պաշտպանության վերաբերյալ։ Այդ հայցադիմումներից մեկը ընկերության ղեկավարությունը խոստանում է առաջադրել ԱԴԾ աջակցության ծրագրերի վարչության պետ Ալեքսանդր Զդանովիչին, որ մեղադրել է «Մեդիա-Մոստի» անվտանգության ծառայություններին անօրինական լրտեսման մեջ, այդ թվում եւ հոլդինգում աշխատող լրագրողների նկատմամբ։ Զդանովիչը TB-6-ին տված հարցազրույցում հերքել է հոլդինգի ղեկավարության այն հայտարարությունները, որոնք կառույցի գրասենյակներում կատարված խուզարկությունները «զանգվածային լրատվամիջոցների նկատմամբ պետական կամայականության ակտ» են։ Ըստ նրա, «Մեդիա-Մոստի» գրասենյակներում հայտնաբերվել են անօրինական լրտեսման բազմաթիվ միջոցներ եւ հատուկ հանդերձված սենյակներ՝ հոլդինգի բոլոր աշխատողների խոսակցություններն ու հեռախոսային բանակցություններն ունկնդրելու համար։

Հոլդինգի հիմնական սեփականատեր Վլադիմիր Գուսինսկին պնդում է, որ խուզարկությունները ընկերության գրասենյակներում՝ քաղաքական ակցիա են՝ ուղղված լրագրողների սահաթեկմանը։ Իսկ հոլդինգի տնօրենների խորհրդի նախագահի տեղակալ Իգոր Մալաշենկոն «Ազատություն» ռադիոկայանին հայտարարել է, որ ուժային կառույցների կողմից իրականացվող ակցիաները փորձեր են նյութեր գտնելու իշխանության բարձրագույն էշելոններում կոռուպցիայի մասին եւ թույլ չտալ դրանց հրապարակումը ՆՏՎ-ով, «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանով եւ «Սեգոդնյա» թերթում։

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Ժամանակին հրապարակը երեկ 88-ի, անգամ 92-ի եւ 96-ի Ազատութեան հրապարակի ծաղրանկարն էր յիշեցնում։ Ցաքուցրիւ խմբեր՝ հրապարակի տարբեր մասերում առանձնացած, աւելի շատ սեփական հոգսերն էին քննարկում, քան երկրիս քաղաքական ուժերի, առաւել եւս՝ ՀՀՇ-ի, որը երեկ հանրահաւաքի էր հրաւիրել ժողովրդին։

Այսինքն՝ հանրահաւաքը կազմակերպել էր «Աջ» ուժերի միութիւնը, սակայն տարբերութիւնը մեծ չէ, քանի որ այս նորաստեղծ դաշինքն էլ ՀՀՇ-ի ու իշխանականների հավաքական կերպարն է, վերածնվելու փորձ՝ նույնիսկ ծաղրանկարային։

Հանրահաւաքի բացման խոսքն աջ ուժերի միութեան «լուսապսակ ճակատ» Յովհաննէս Թումանջյանինն էր։ «Ժողովրդի իշխանութիւն եւ ժողովրդի ընդդիմութիւն» պատասխանատու կարգախոսի տակ կանգնած՝ նա անմիջապէս դիմեց ժողովրդին (որքա՞ն են սիրում այս բառը-Ա. Բ.)։ Ընդ որում պրն Թումանջյանը հաստատ չի կարողացել Յիսուսի խոսքերը, որոնք իրականացվում են Աւետարանում. «Ձեզանից որն անմեղ է՝ թող նետի քարն այդ»։ Ասենք, կարողացած լինելու դեպքում էլ հազիվ թե քարը ձեռքից գցեր։ Ինչեւէ, նա խոսեց արտագաղթի մասին, տնտեսութեան ավերված վիճակի, ժողովրդի աղքատ վիճակի պատճառով։

Աջ ուժերի միութեան ասելութիւնից «չործավ» նաեւ «Պրոմեթեւս» հեռուստաալիքը՝ սեւ ցուցակում դարձնելով երկրորդը՝ Ազգային հեռուստատեսութիւնից հետո։ Վերջինս ամենախիստ քննադատութեան արժանացավ կողմնակալութեան համար, իսկ Դավիթ Շահնազարյանն իշխանութիւններին կոչ արեց հաջորդ ուրբաթ իրենց հետ բաց բանավեճ անցկացնել Ազգային հեռուստատեսութեամբ։

Խոսեցին Վիգեն Խաչատրյանն ու Միքայել Հայրապետյանը։ «Տասը տարվա մեջ առաջին անգամ մեր հանրապետութիւնը կանգնած է կործանման եզրին», ասաց երիտասարդ Միքայելը։

«Աջ» ուժերի միության կարոտախտը

Որի ուժգնությունից աղեղն հոգեբանական շեղման հոս է փչում

Լիովին ըմբռնելով սույն հրապարակից դուրս եկած «տղերքի» կարոտախտն այն լուսավոր ժամանակների հանդեպ, երբ ժողովուրդը նրանց ավագ ընկերներին ձեռքերի վրա էր դեսուդեն տանում՝ այնուամենայնիվ պիտի պոկենք երազների վաղագույն շղարշը նրանց «հայրենասերի» աչքերից. հանրահավաքը չկայացավ։ Եվ ոչ թե այն պատճառով, որ ընդամենը մի քանի հարյուր մարդ էր հավաքվել, կեսն էլ սովորության համաձայն ու ծանոթների թելադրանքով եկել էր տեսնելու, թե օպերայում ի՞նչ է կատարվում, ո՞վ է խոսում։ Ու նաեւ ոչ այն պատճառով, որ մասնակիցների հիմնական զանգվածը տարեցներն էին կազմում, երջաններից ավտոբուսով բերված արեւահար դեմքերով մարդիկ, «անկապ» ոճի պաշտպանող երիտասարդներն ու աղաղակող կանայք, որոնց կոկորդների ու բռունցքների օգնությամբ ժամանակին շատ են դիմել։ Հանրահավաքը չկայացավ, որովհետեւ հանրահավաքի հրավիրյալներն, ում դիմում էին ժողովուրդ, (ինչպես 88-ին), այդ մասնակիցներն, ուրեմն հենց դիմողներին էին հայհոյում՝ ամբիոնից ընդամենը մի քանի մետր հեռու կանգնած։ Լիովին հնարավոր է, որ պարոնայք աջ ուժերն այդ գույներին չեն լսել, քանի որ այդ պահին սեփական աղաղակից բացի հազիվ թե ուրիշ որեւէ տեսակետի էլ անսային։ Սակայն իրոք խղճալի տպավորություն էր թողնում այդ ամենը։ Ներկայիս իշխանություններին փնովելու համար ինքնանվաստացման դիմող մարդիկ, որոնք պատրաստ են կույր տալու իրենց զոհերի դառը խոսքերը՝ միայն թե հասցնեն մի քիչ էլ «թույն կաթեցնել»։

տության, հողերի առուծախի եւ այլն բնականաբար մեղադրելով միայն Ռոբերտ Քոչարյանին ու Սերժ Սարգսյանին։ «Փայլուն» հիշողությունը նրան թույլ չտվեց փոքր-ինչ ավելի վաղ անցյալում փնտրել խորհուրդ այս չարիքների արմատները։ Այս կապակցությամբ խորհուրդ կտայինք դիմել արմատների գծով մեծ մասնագետ Բաբկեն Արարքցյանին։

Անփոփ ասած՝ հանրահավաքի հեղինակները «հանկարծ» հասկացել են, որ «վիճակն օրհասական է, որենքի անընդհատ խախտումներ են տեղի ունենում իշխանության ամենաբարձր օղակներում...» (այսպես էր խոսում Հովհաննես Թումանջյանը)։ Հանկարծ հասկացել են ու եկել են ժողովրդի հետ «կիսվելու». բա չասե՞ն ինչն-ինչոց է, հասկապես որ իրենք չեն այժմ այդ բարձրագույն օղակներում։ Եվ Թումանջյանն ասաց. «Ժողովո՞ւրդ, դուք ընտրե՞լ եք Ռոբերտ Քոչարյանին»։ «Ոչ», հարցադրմանը խելոք-խելոք պատասխանեց մեկ-երկու հարյուր հոգանոց «ժողովուրդը»։ Եթե նույն հաջողությամբ հարցներ. «Իսկ դուք նորից ուզո՞ւմ եք Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին», ի՞նչ եք կարծում՝ ժողովուրդն ի՞նչ կպատասխաներ... Պարզ է միայն, որ այդ դեպքում պրն Թումանջյանի «լուսապսակ ճակատից» ոչինչ չէր մնա։ Մինչ նա սոցիոլոգիական հարցում էր անցկացնում ժողովրդի տարբեր խմբեր սկսեցին վիճաբանել, թե ով էր ավելի շատ մեղավոր։ Հայհոյում էին բոլորին՝ թե նախկիններին, թե ներկաներին, առավել բոլորից՝ նախկիններին, որոնք ձգտում են առաջ դառնալ։ Ի դեպ, նման հանրահավաքներ վնասակար են հենց միայն մարդկանց «անմեղ տեղն» իրար հետ կապելու պատճառով։

Միտումնավոր ենք շեշտում նրա «ծաղիկ» հասակը, որովհետեւ, եթե մի քիչ մեծ լիներ, կիմանար, որ Հայաստանի Հանրապետությունը տասը տարվա մեջ տասը հազար անգամ է կանգնած եղել կործանման եզրին հենց իր Միքայելի նորօրյա ընկեր իշխանավորների պատճառով, որոնք, ի դեպ, ժամանակին ծեծել էին նրան։ Սակայն նա այնպիսի անկեղծ հավատով էր խոսում հենց այսօրվա արոկալիպսիսի մասին. նախանձելի հավատ, որը մոռացել է 90-ականների սկզբի սարսափներն՝ ազգային ու անձնական...

Բնականաբար, պերճախոսության բարձունքում էր Դավիթ Շահնազարյանը, որի բեմահարթակում հայտնվելուց անմիջապես հետո հասկապես կանայք իրար ականջի շշնջացին. «Լեւոնի խնամին է»։ Հայկական ավանդական հետաքրքրություն է բոլորիս ծանոթ։ Սակայն պրն Շահնազարյանն անմիջապես արդարացրեց իր կոչումը՝ մարդկանց հրամցնելով Լեւոնի իշխանության տարիներին շրջանառվող տարբերակը (Գոգլի հնարած)՝ Մեղրին հանձնելու վերաբերյալ։ Պատասխան չէ, որ վերջերս այդ անհեթեթ տարբերակը վերստին սկսեց շրջանառվել Շահնազարյանի նմանների ջանքերով, անշուշտ եւ ավելորդ անգամ արյուն շփկացնելու նպատակով։

Ընթերցողին միանգամից տխրեցնենք հոգեբանորեն նախապատրաստելով հետեւյալին. սա աջ ուժերի միության վերջին հանրահավաքը չէր։ Էլի են պատրաստվում հավաքվել։ Սակայն այս անգամ, վախենանք, միայն իրենք լինեն։ Իրենք-իրենցով։ Ասեն, խոսեն, թերեւս հանգստանան...

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

ՆԵՐՔԱՂԱՔՈՒՄ

«Միասնություն» խմբակցության ղեկավարը՝ վարչապետ

Վերջնականապես տրոհվեց «Միասնությունը»

Արդեն երեկ առավոտյան խորհրդարանի եւ կուսակցությունների շրջանակներում Հայաստանի 10-րդ վարչապետի վերջնական թեկնածուն «Միասնություն» խմբակցության ղեկավար Անդրանիկ Մարգարյանն էր համարվում, որը փաստացի դուրս մղեց ստեփանկերտցի վարչապետի այլընտրանքը, ինչպես նաեւ գերազանցեց իր կուսակցական միակ մրցակցին՝ «Իրավունք եւ միաբանություն» խմբակցության ղեկավար Արտաշես Գեղամյանին։ Այս նշանակումը կխորհրդանշի խորհրդարանում ուժերի վերադասավորման եւ ընդհանրապես՝ Հայաստանի քաղաքական դաշտի հստակեցման նոր շրջան։ Անգամ Անդրանիկ Մարգարյանի կողմնակիցները՝ փաստարկելով այս նշանակման կարեւորությունը՝ օգտագործում էին «զոհաբերություն» եւ զգալի ընտրությունների» բազմանշանակ կապակցությունը։ «Միասնության» ներկայացուցիչ, ԵԿՄ պատգամավորներից մեկը, որը չկամեցավ բացահայտել իր անունը, իր գործընկերներին խորհուրդ տվեց իրատեսորեն գնահատել իրավիճակը. «Անդրանիկ Մարգարյանին պետք է զոհ տալ, դա պետք կգա զգալի ընտրություններում»։ Բանաձեւն առավել չմանրամասնվեց, սակայն ակնհայտ է, որ անգամ խորհրդարանական մեծամասնությունը ներկա օրենքով մարմինը համարում է ժամանակավոր հանգրվան։ Հոկտեմբերի 27-ի ողբերգական դեպքերից հետո առաջին անգամ հրապարակավ ամրագրվում է հայաստանյան քաղաքական դաշտի վերակազմավորման փաստը։ Որքան էլ «Միասնությունը» փորձեց դիմակայել այդ իրողությանը, ժամանակն անխուսափելիորեն պարտադրում է։ Անձնավորված համակարգերը առաջնորդների հեռացումից հետո վերափոխվում են։

Հայաստանում քաղաքական, իշխանական վերնախավի ծագումն է, որն օբյեկտիվորեն հանգեցնում է ուժերի վերաբաշխման եւ նոր լիդերների, կառույցների ի հայտ գալուն, սակայն, քանի որ մեր քաղաքական համակարգը չափազանց պահպանողական է եւ չինական պարտադրված իրավանությունից, այդ վերադասավորումներն առայժմ կատարվում են դարձյալ ներքին շարժերից։ Նոր դեմքերի ներքաշմանը իշխանական վերնախավ դեռեւս տեղի չի ունենում, սակայն 10-րդ վարչապետի նշանակումից հետո ակնհայտ է, որ նախարարական պորտներին կարող են հայտնվել նոր դեմքեր՝ նաեւ «Կայունություն» խմբից, որի վերածումը կուսակցության, արդեն օրերի խնդիր է։ Թեեւ «Կայունություն» խմբի ղեկավար Վարդան Այվազյանն «Ազգին» հավաստեց, որ իրենք առայժմ անգամ չեն առանձնացրել այն պորտները, որտեղ կարող են նախարարների թեկնածուներ առաջադրել։ Իրենք սպասում են նոր վարչապետի հետ քաղաքական քննարկումների։ «Կայունությունը» ոչ հերքում է, ոչ էլ հաստատում իր մասնակցությունը կառավարության նոր կազմում։ Ամենամեծ հարցականը Կոմկուսի առջեւ է ծառացած, որը կարող է չպահպանել նախարարական իր պորտները, գուցե այս ամենով էլ պայմանավորված է Կոմկուսի անցումը հանրահավաքային պայքարի։

Ո՞վ կլինի «Միասնություն» խմբակցության նոր ղեկավարը, կամ կլինի՞ արդյոք

ՀԺԿ խմբակցության անդամները երեկ արդեն իսկ քննարկում էին իրենց նոր ղեկավարի հնարավոր թեկնածուությունները, քանզի այս պաշտոնը կարող է հնարավորություն տալ կուսակցությանը ինքնուրույն գործոն դառնալու, այսինքն՝ հնարավոր զգալի ընտրություններին նվազագույն կորուստներով ընդառաջ գնալու։ Ստասուս քվոյի գաղափարը, որը վերջերս բավական շատ է շրջանառվում, կորցնում է իր կողմնակիցներին։ Եթե քաղաքական դաշտը վերաձեւվում է, ապա ավելորդ է խոսել ստասուս քվոյի մասին։ Երեկ ՀԺԿ կուսակցությունն իր առաջին դեմքերով հանդիպել է հանրապետության նախագահին՝ ներկայացնելով իր դիրքորոշումը, ըստ որի՝ ՀԺԿ-ն չի կամենում անձնավորել եւ կուսակցականացնել վարչապետի խնդիրը, եւ հանուն կառուցողական համագործակցության՝ Սահմանադրության համաձայն ընդունում է Ռոբերտ Քոչարյանի լիազորությունը՝ նշանակելու վարչապետ։

Անդրանիկ Մարգարյանի կառավարության ծրագիրն ԱԺ-ում բավական դյուրին կստանա վստահություն։ Նախագահի հրամանագրից հետո Անդրանիկ Մարգարյանը կհանդիպի հիմնական խմբակցությունների եւ «Կայունություն» խմբի հետ, մարտավարական բանակցություններից հետո կսկսվի նախագահի, ԱԺ եւ կառավարություն գործակցության նոր փուլ, որի ընթացքում ե՛ւ նախագահը, ե՛ւ խորհրդարանական կուսակցությունները նախապատրաստվելու են ընտրություններին, ինչի կանխատեսելիության երաշխիքը գործադիր իշխանության լծակներն են։ Ուժային նախարարությունները, ինչպես նաեւ պետական եկամուտների նախարարությունը ըստ ամենայնի կմնան Ռոբերտ Քոչարյանի մեճենարից, այստեղ փոփոխությունները բացառվում են։ Ի հետեւանս մենք դարձյալ կարող ենք ստանալ զայլածական, կարճաժամկետ եւ խեղճացած յուրօրինակ մի փարչ, որը դժվար թե կարողանա երկարատեւ եւ արդյունավետ առաջ տանել գործադիր իշխանության նավը։

Խիստ հետաքրքրական էր, որ երեկ երեկոյան Ազգային հեռուստատեսության «1 լուր» ծրագրով ԱԺ փոխխոսնակ Տիգրան Թորոսյանը ՀՀԿ-ին առաջարկեց ՀԺԿ-ին չխեղաթյուրել իրենց թեկնածուին չպաշտպանելու համար, նրա խնդիրն այլ է, քան երկրապահինը, ասաց նա, որտեղ այսօր շարունակվում են նույն խարդավանքները, ինչ Արամ Սարգսյանի օրոք կառավարությունում։ «Այդ մի քանի հոգին», հավելեց Տ. Թորոսյանը, երկրապահի միջոցով փորձում են իշխանություն վերադարձնել նախկիններին», եւ պատասխանել չկամեցավ, որ հենց երեկ այդ նախկինները Ազատության հրապարակում հանրահավաք էին հրավիրել։ Այսպիսով վերջնականապես կարելի է համարել «Միասնություն» դաշինքի տրոհումը։ Պառլամենտարիզմը միշտ էլ փորձանավոր է ցանկացած դաշինքի համար։

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՍԵՄԻՆԱՐ

Մամուլ, հասարակական կարծիք եւ ազատության սահմաններ

Երեկ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի կլոր դահլիճում տեղի ունեցավ ՀՀ կառավարությանն առընթեր տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչության կազմակերպած սեմինար-քննարկումը՝ «Մամուլի ազատության հիմնարար սկզբունքները եւ զանգվածային լրատվամիջոցների գործունեությունը Հայաստանում» ընդհանուր վերնագրի ներքո։ 12 բանախոսներ լրագրողներ, ակադեմիական հաստատություններից մասնագետներ եւ մամուլին առնչված մարդիկ, ներկայացրեցին բովանդակալից զեկուցումներ մամուլի ազատությունների, հասարակական կարծիքի հետ աշխատանքի, հայաստանյան մամուլի ներկա վիճակի ու խնդիրների, նրա ինքնակարգավորման անհրաժեշտության եւ էթիկայի նորմերի մասին։ Բանախոսներից շատերը, վկայակոչելով միջազգային փորձը, տարբեր երկրների օրենքներն ու դրվածքը, ներկայացրին տեսական ու գործնական

առաջարկություններ Հայաստանում մամուլի եւ ընդհանրապես տեղեկություն ստանալու, տարածելու, տեղեկության որակի, լրագրողի պահվածքի վերաբերյալ։ Ուսումնասիրություններ եւ դիտարկումներ, որոնց լայն ընդգրկումը, այնուամենայնիվ, թույլ չտվեց նույնիսկ կազմակերպիչ կողմի ներկայացուցչին՝ Տիգրան Հակոբյանին, հստակորեն ամփոփելու հրապարակված տեսակետները։ Փոխարենը տեղեկատվության վարչության պետն առաջարկեց ստեղծել մամուլի էթիկայի նորմերի կանոնակարգ եւ փորձել այն կիրառելի դարձնել լրագրողների ու մամուլի պատասխանատուների համար։ Առաջարկն ընդունվեց, եւ Երեւանի պետհամալսարանի լրագրության ֆակուլտետի դեկան Գառնիկ Անանյանն ու «Սոցիոմետր» կենտրոնի տնօրեն Ահարոն Ադիբեկյանը ստանձնեցին արդեն պատրաստի իրենց կանոնակարգը վերամշակել եւ ներկայացնել զանգվածային լրատվամիջոցներին։

Նկատի ունենալով սեմինար-քննարկման մասնակիցների որակական կազմը, արծարծված նյութերի հրատապությունը Հայաստանում տեղեկատվական դաշտի զարգացման տեսակետից, կարելի է բարձր գնահատել միջոցառումը, պայմանով, որ դրան եւ նման ձեռնարկումներին հետեւեն գործնական քայլեր։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Թ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ՁՕՐԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / /562941
Apple Macintosh
համակարգչային սարուածքը «Ազգ» թերթի
Ցղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

«Մեր գործընկերն այստեղ Հայաստանի ժողովուրդն է: Անկախ կառավարությունների փոփոխություններից, մենք օժանդակելու ենք այս ժողովրդին», երեկ հրավիրած հերթական ասուլիսում հավաստեց ՀԲ երևանյան գրասենյակի տնօրեն Օուեյ Սաադաթը: Որպես ապացույց տեղեկացվեց, որ հենց այս օրերին վավերացվել է ևս մի նոր վարկային ծրագիր, որն ուղղորդված է առաջին հերթին Հայաստանում, մասնավորապես Շիրակի մարզում այս տարի մոտ 3,5 մլն դոլարով կկառուցվի 14 դպրոց, կվերանորոգվի 30-ը: Ծրագիրը շարունակվելու է մոտ 5,5 տարի, իրականացվելու է մոտ 500 ծրագիր, և եթե գտնվեն համաֆինանսավորողներ, ապա ՀԲ-ն կավելացնի իր չափաբաժինը: Տեղեկացվեց, որ վերոհիշյալ 29 միլիոնի մոտ 10 տոկոսը ապահովելու են համայնքներն ու կառավարությունը՝ որպես երաշխիք: Ծրագիրը համաֆինանսավորողների մեջ կան սփյուռքի կազմակերպություններ: Ընդհանրապես, սփյուռքահայերի ցանկությունը համաֆինանսավորմանը մասնակցելու համար մեծ է հատկապես դպրոցաշինության գործում: Նրանցից մի քանիսը արդեն մասնակցել են տարբեր ծրագրերի:

Ա. Կիրակոսյանը տեղեկացրեց, որ ի տարբերություն նախորդի, այս նոր ծրագրով դպրոցների կառուցման ու վերանորոգման հետ մեկտեղ ծախս է բերվելու մոտ 1 մլն դոլարի դպրոցական կահույք ու կատարվելու են նաև որոշ աշխատանքներ՝ դպրոցների ջեռուցման համակարգերի վերանորոգման համար:

Ասուլիսի վերջում Օ. Սաադաթը չէր կարող խուսափել քաղաքական ենթատեքստով ու «հերթապահ» հարցերից: Այն հարցին, թե ինչպե՞ս է վերաբերվում ԱԺ-ում հնչած մեղադրանքներին՝ կրթական ծրագրերի չարաշահումների վերաբերյալ, Օ. Սաադաթը ասաց, որ նրանք իրենց գործն են անում՝ այսինքն՝ ֆինանսավորում ու ֆինանսադասում են, իսկ իրենք՝ իրենց գործը: Ի հավելումն տեղեկացվեց, որ աղմուկ հանողներն այն երկու պատգամավորներն են, որոնք ժամանակին մասնակցել են ծրագրի մրցույթին ու մերժվել:

Կառուցվածքային բարեփոխումների SAC վարկերի մասին հարցն էլ անտեսանելի չէր ՀԲ երևանյան գրասենյակի ներկայացուցչի համար: Նա տեղեկացրեց, որ SAC 3-ի վերջին չափաբաժինը կտրամադրվի այն ժամանակ, երբ ՀԲ-ն կհամոզվի, որ ՀՀ կառավարությունը կատարում է իր պարտավորությունները: Տեղեկացվեց, որ հունիսին նախատեսվում են ՀԲ և ԱՄՀ-ի փորձագետների ու կառավարության բանակցությունները՝ SAC-4-ի տրամադրման շուրջ: ՀԲ-ն պատրաստվում է հունիսին վավերացնել ևս մեկ վարկային ծրագիր՝ ուղղված տրանսպորտային ենթակառուցվածքներին: Մի խոսքով՝ ՀԲ-ն շարունակելու է իր վարկային ծրագրերն ու նորանոր վարկերի հատկացումը՝ անկախ բոլոր տեսակի փոփոխություններից:

Գ. ՄՈԽՐՈՅԱՆ

Համաշխարհային բանկը մտածում է Հայաստանի աղքատ բնակչության մասին

Ի գիտություն ՀՀ իշխանությունների

մասնավորապես մարզերում աղքատության մեղմմանն ու բնակչության սոցիալական խնդիրների լուծմանը: Դա, այսպես կոչված, համայնքների երկրորդ ծրագիրն է, որն իրականացնում է Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամը: Առաջին ծրագրով ՀԲ-ն տրամադրել էր 20 մլն, այս երկրորդով տրամադրելու է մոտ 29 մլն ԱՄՆ դոլար: Ծրագիրը նախատեսված է այն համայնքների համար, որոնք ունեն քայքայված տնտեսություն, դպրոցներ, ջրագծեր, առողջապահական, այլ հաստատություններ: Ըստ սոցներդրումների հիմնադրամի տնօրեն Աշոտ Կիրակոսյանի, վերոհիշյալ ծրագիրը ամենակարիքավորների համար է: Հայաստանի համայնքները գոնե նախկին վիճակին բերելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել նման 4 ծրագիր:

Ա. Կիրակոսյանը մանրամասնեց. սոցներդրումների հիմնադրամի առաջին 20 մլն-ով 1996 թվականից Հայաստանի տարբեր համայնքներում իրականացվել է 235 ծրագիր: Գումարների 33 տոկոսով կառուցվել ու նորոգվել են դպրոցներ, 31 տոկոսով լուծվել է խմելու ջրի հարցը, մնացածով վերանորոգվել են ոռոգման ջրի համակարգեր, առողջապահական հիմնարկներ, նորոգվել ճանապարհներ, մանկապարտեզներ, ծերանոցներ, հեռախոսակայաններ, հեռուստակայաններ և այլն: Երկրորդ ծրագրով, ինչպես նախորդի դեպքում, դարձյալ առաջնայնությունը տրվելու է աղետի գոտուն, սահմանամերձ գյուղերին ու փախստականներին: Մասնավորապես,

Մի խառնեք մեզ ձեր այլանդակ բարքերին

«Ընտանիքի առողջության պահպանման հայկական ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությունը, որի գործունեության և նպատակների շրջանակը մեզ տակավին անծանոթ է, ՄԱԿ-ի Մանկական հիմնադրամի (UNICEF), բրիտանական ՕՔՍՖԱՄ (OXFAM) կազմակերպության և Եվրահամայնքի առողջապահություն կազմակերպության (ECHO) ֆինանսական աջակցությամբ հրատարակել է «Սեռական առողջության այբբենարան»՝ 13 և բարձր տարիքի հայ պատանիների ու աղջիկների համար նախատեսված 53 էջանոց գունագեղ, պատկերազարդ ու շքեղ կազմով գիրք (5.000 տպաքանակ):

Գրքույկում հիմնավոր բացատրվում են համասեռականությունը (հոմոսեքսուալիզմ), ձեռնաշարժությունը (օնանիզմ), հակաբեղմնավորիչ միջոցները, արհեստական վիժումը և նման մասուցմամբ՝ հայերիս համար անընդունելի և այլանդակ սեռական շեղվածության այլ օրինակներ, որոնք ուղեկցվում են «բացատրողական» գռեհիկ գծանկարներով: Գրքի հեղինակները մեզ համոզում են, թե «համասեռամոլները սովորական մարդիկ են», որ նրանց միջև «սիրո զգացումներ» են առաջանում: Անուղղակիորեն, ենթատեքստում կոչ է արվում ըմբռնումով ու հանդուրժողականությամբ վերաբերվել այս, մեր համոզմամբ անբնական, հիվանդագին ու այլանդակ երևույթին: Առավել ցավալի է, երբ օտարամուտ, պատկերված գրքույկն արդեն փորձարկվել է Կոտայքի մարզի Բյուրեղավանի թիվ 2 դպրոցում՝ առանց ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության համաձայնության ու իմացության:

«Ազգայնական» ակումբ, «Հայ արիական-ցեղապաշտական» կուսակցություն, «Հայոց դպրոց», կրթամշակութային միություն, «Ներդաշնակ աշխարհ» միջազգային ֆոնդ, «Նժդեհյան ցեղակրոն» կուսակցություն, «Վասպուրականի նոր սերունդ» պատմամշակութային հայրենակցական միություն կազմակերպությունները երեկ հրապարակած իրենց հայտարարության մեջ խստորեն դատապարտում են «օտարերկրյա պատվերով հայ նորահաս սերնդի միտքն ու հոգին ապականելու ինքնագործունեությունը», մեր ժողովրդին կոչ անում լինել շրջահայաց և զգոն, իսկ ՀՀ ազգային անվտանգության, կրթության և գիտության, մշակույթի, սպորտի և երիտասարդության հարցերի ու արդարադատության նախարարություններից պահանջում՝ օրինականությունից զրկել և քրեական պատասխանատվության ենթարկել նման գործունեություն ծավալած անհատին ու կազմակերպություններին, վերահսկել դրամաշնորհներ բաժանող միջազգային կազմակերպությունների երևանյան գրասենյակների գործունեությունը:

Մենք, անշուշտ, դեմ չենք դպրոցներում սեռական դաստիարակության դասընթացներին, սակայն ոչ այն մեթոդներով, ինչ առաջարկում և պարտադրում է՝ անորոշ բաղադրության «Ընտանիքի առողջության պահպանման հայկական ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությունը:

Թ. Հ.

Ծառատունկ Բերձորում

Ամեն տարի գարնանը մի առանձին աշխուժություն է սկսվում Երևանի պետական համալսարանի Արևելագիտության ֆակուլտետում: Այս անգամ պատճառը բնության դասերն են:

Շուրջ 30 տարի է, ինչ ֆակուլտետի դեկան Գուրգեն Մելիքյանը Հայաստանի տարբեր անկյուններում ծառատնկումներ է կազմակերպում՝ մասնակից անելով հարյուրավոր ուսանողների: Իր անունը կրող ֆոնդի հաշվին ծախս բերելով 200 ընկուզենի ու արծաթափայլ բարդի, ֆակուլտետի դեկանը 30 ուսանողների հետ մեկնեց Բերձոր: Անցյալ տարի ուսանողների ուժերով ստեղծել էին Բերձորի առաջին պուրակը, հիմնել երկրորդը: Այս անգամ պետք է լրացնեին երկրորդ պուրակը, հիմնեին երրորդը: Բացի այդ, Գուրգեն Մելիքյանը ստանձնել էր Գորիս-Ստեփանակերտ մայրուղու Բերձորի հատվածի ծառապատման գործը: Ամեն անգամ Արցախի ճանապարհին Գուրգեն Մելիքյանը իր մեքենայով ջուր է բերում, լցնում իրենց տնկած ծառերի տակ:

Գուրգեն Մելիքյան.-Ամբողջ մի դար Քաշաթաղի հողը կարոտ էր հայի ոտքին, ստեղծարար ձեռքին: Այնպես պետք է արրենք, որ հողը զգա հայի վերադարձը: Հեռագայում, երբ իմ նախկին ուսանողները անցնելիս լինեն Բերձորով, կհիշեն իրենց բարի գործը: Իսկ ծառը պիտի 500 տարի ապրի, բերք և թթվածին տա սերունդներին: Անչափ մեծ է ծառատնկման գաղափարը: Դա մարդու կապն է բնության, հողի հետ: Եթե տուն չես կառուցել, ծառ չես տնկել ու երեխա չես ծնել, ուրեմն կյանքդ իզուր է անցել: Ուսանողներն արդեն ծառ են տնկել... Սա բնության դասն էր:

Քաշաթաղի վարչակազմն ու Բերձորի քաղաքապետարանը ջերմորեն ընդունեցին Արևելագիտության ֆակուլտետի այս նախաձեռնությունը, հյուրընկալելով և հյուրասիրելով ուսանողներին: Հիշարժան էր քաղաքապետարանի կողմից հատուկ ընդունելությունը:

ԲԱԳՐԻՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

«Առաջիկա տասնամյակը Հայաստանին կբերի տնտեսության աճ. պետք է պարզապես հավատալ...»

երեկ Մամուլի ազգային ակումբի հյուրն էր ՀՀ էներգետիկ հանձնաժողովի նախագահ Վարդան Մովսիսյանը: «Տնտեսական ուղեցույց» ծրագրի շրջանակներում նա ներկայացրեց հանձնաժողովի պատկերացումներն էներգետիկ զարգացման հեռանկարների մասին, սակագնային քաղաքականությանն առնչվող և այլ հարցեր:

Վարդան Մովսիսյանը հետեւյալում է տեսնում էներգետիկ համակարգի կարգավորումը. «էներգետիկ բնագավառում ծառայություններն ունեն մենաշնորհային բնույթ և դասակարգվում են 2 մասի՝ բնական և ժամանակավոր մենաշնորհի: Առաջինը վերաբերում է էլեկտրաէներգիայի տեղափոխման և բաշխման ցանցին, երկրորդը՝ արտադրության բնագավառին: Առաջինը պայմանավորված է տվյալ ոլորտում մրցակցության լիակատար բացակայությամբ, ինչը բխում է տնտեսական աննպատակահարմարությունից, երկրորդը ցույց է տալիս, որ թեպետ ոլորտում մրցակցություն չկա, սակայն դրա ձևավորումը սկզբունքորեն հնարավոր է»: Բնական և ժամանակավոր մենաշնորհների բնույթի պարզաբանումից պրն Մովսիսյանն անդրադարձավ մեր իրականությանը:

Հայաստանում օգտագործվող էլեկտրաէներգիայի 98 տոկոսն արտադրում են մեր 5 խոշոր ընկերությունները՝ ԱԷԿ-ը, 2 ՋԷԿ-ը և Սևանի ու Որոտանի ՀԷԿ-երը: Մեր շուկան փոքր է, և մրցակցության ծավալումն այստեղ նպատակահարմար չէ: Ըստ հանձնաժողովի նախագահի՝ այդ մրցակցությունը նպատակահարմար կդառնա միայն մեկ դեպքում, երբ տարածաշրջանում զարգանա ինտեգրացումը և ձևավորվի միասնական էներգետիկ շուկա:

Էներգետիկայի ոլորտի կարգավորման կարեւոր նախապայմաններից են սակագնային քաղաքականությունն ու լիցենզավորումը: «Քանի որ մատուցվող ծառայություններն այս ոլորտում ունեն մենաշնորհային բնույթ, պետությունը պիտի կարգավորիչ դեր ստանձնի՝ պահպանելով սակագնի կայունությունը: Այլապես մրցակցության բացակայությունը կբերի սակագների անտեղի բարձրացման: Պետությունը պիտի նաև երաշխիքներ տա տնտեսվարող սուբյեկտներին՝ նրանց զերծ պահելով անարդար օրենքներից ու աշխատանքային անբարենպաստ պայմաններից», եզրակացնում է հանձնաժողովը: Մրցակցային շուկայում

նման խնդիրները կարգավորվում են ինքնաբերաբար, քանի որ այդ դեպքում գործում է առաջարկի ու պահանջարկի օրենքը: Մինչդեռ մեզ մոտ այս գործընթացները պիտի անմիջականորեն վերահսկվեն պետության կողմից:

Սակագների մասին խոսելիս, ըստ Վարդան Մովսիսյանի, պիտի հիմնվենք ևս մի հանգամանքի վրա էներգետիկան, որ հանդիսանալով չափազանց կարեւոր մի ոլորտ, այնուամենայնիվ ենթակառուցվածքային ճյուղ է: Այսպիսով, էներգետիկայի զարգացման հեռանկարները կախված են ընդհանուր տնտեսական հեռանկարներից:

Ինչ վերաբերում է մեր տնտեսության ապագային, պրն Մովսիսյանը լավատեսորեն արձանագրում է, որ հաջորդ տասը տարվա ընթացքում Հայաստանի տնտեսության համախառն ներքին արդյունքը 2–2,4 անգամ կաճի: Նա միաժամանակ կանխատեսում է իրական եկամուտների աճ առաջիկա տասը տարվա ընթացքում՝ հիմնվելով այն միտումին, որ բնակչության եկամուտները ՀՆԱ-ի աճի տեմպերի համեմատությամբ ավելի նկատելի աճ ունեն: Ըստ նրա՝ իրական եկամուտները կաճեն 2–2,5 անգամ, ինչն ինքնըստինքյան կհանգեցնի էներգետիկ պահանջարկի աճին. արդյունքում՝ էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը կավելանա 35–62 տոկոսով, իսկ ներքին սպառումը՝ 35–55 տոկոսով:

Դժվար է միանշանակ պնդել՝ կիրականանա՞ն այս կանխագուշակումները մինչև 2010 թվականը, սակայն, պրն Մովսիսյանի խոսքերով, եթե ընդհանրապես չհավատանք, ոչինչ չենք կարողանա նախաձեռնել: Ինչևէ, զեկուցողը խոսեց նաև էներգաարդյունավետության մասին: Նա համեմատեց մի քանի երկրների և Հայաստանի էներգաարդյունավետության ցուցանիշները: Տարբերությունն ակնառու է: Հայաստանում 1 կվ.ժ էլեկտրաէներգիայի սպառման պարագայում ՀՆԱ-ն կազմում է 46 ցենտ, Չինաստանում նույն արդյունքն 86 ցենտ է կազմում, եվրոպական երկրներում՝ 2 դոլար, Էստոնիայում՝ 1 դոլար 40 ցենտ: Այս պատկերից պրն Մովսիսյանը եզրակացնում է, որ մենք այսօր սպառում ենք ավելի շատ էլեկտրաէներգիա, քան ի վիճակի է սպառել մեր ողջ տնտեսությունը: Նման ցուցանիշն ու իրավիճակը հատուկ են այն երկրներին, որոնց սպառման կառուցվածքում զգալի տեսակարար կշիռ է կազմում բնակչության սպառումը: Իսկ մեզ մոտ բնակչությունը սպառում է արտադրվող էլեկտրաէներգիայի ընդհանուր քանակի 40 տոկոսը:

ԱՆԱՀԻՏ ԲԱԲԱՅԱՆ

ԱԶԳ

ինքնապաշտպանություն

Վանի հերոսամարտը

Այգեստանի երկրորդ շրջանի մարտական խումբը՝ շրջանապետ Փանոս Ժամհարյանի ղեկավարությամբ:

Դարեր շարունակ օսմանյան լծի տակ տառապող արեւմտահայությունը 19-րդ դարի վերջին նոր փորձության ենթարկվեց: 1894-96 թթ. թուրքական իշխանությունները կազմակերպեցին նախճիր, որին զոհ գնաց 300 հազար հայ բնակչություն: 1903 թ. հռչակված «Հուրիաթը» (ազատությունը), որով Թուրքիայում բնակվող այլազգիները իբր իրավահավասար էին թուրքերին, ոտնակոխ արվեց: Իշխանության գլուխ անցած երիտթուրքերը հանդես եկան Թուրքիան «անհավատներից» մաքրելու իրենց տմարդի ծրագրով: Արեւմտյան Հայաստանի տարածքներում կազմակերպվեց հայերի զանգվածային ջարդ: Քաղաքակիրթ աշխարհի լռելյայն թողտվությամբ տեղի ունեցավ աշխարհի առաջին եղեռնը:

Տարբեր գավառների բնակավայրերում՝ Վանում, Շատախում, Գյավաշում, Փեսանդաշտում, Շապին Գարահիսարում, Այնթապում, Հաճընում, Երզնկայում, Մուսա լեռում ու այլուր հայերը ստիպված զինվեցին, դիմեցին ինքնապաշտպանության, տեղի ունեցան հերոսամարտեր: Դրանց թվին է դասվում Վանի հերոսամարտը, որն ուսանելի է իր դասերով:

Հայերի բարեկամ Վանի կուսակալ Թահսին բեյին փոխարինած արյունռուշտ Ջեւդեթ բեյը, ղեկավարվելով Էնվեր փաշայի հրահանգով, պիտի սկսեր իրագործել հայերի բնաջնջման ծրագիրը: Նախճիրն սկզբնավորվեց գավառներում: Ջեւդեթի թելադրանքով հրահրված հայ-քրդական ընդհարումներին զոհ գնացին բազմահազար գյուղացիներ, իսկ ոմանք էլ փրկվեցին ապաստանելով լեռներում կամ անտառներում: Մազապուրծ մոկսեցիները, գյավաշցիները, կարկառցիները, կարճկանցիները, բերկրցիները, շուշանցիներն ու այլ գյուղերի բնակիչները հանգրվանեցին Վանում: Ինքնապաշտպանության համառ մարտերը մղվում էին Շատախում ու Փեսանդաշտում. առաջինում՝ Տիգրան Բաղդասարյանի, երկրորդում՝ Լեւոն Շաղոյանի ղեկավարությամբ:

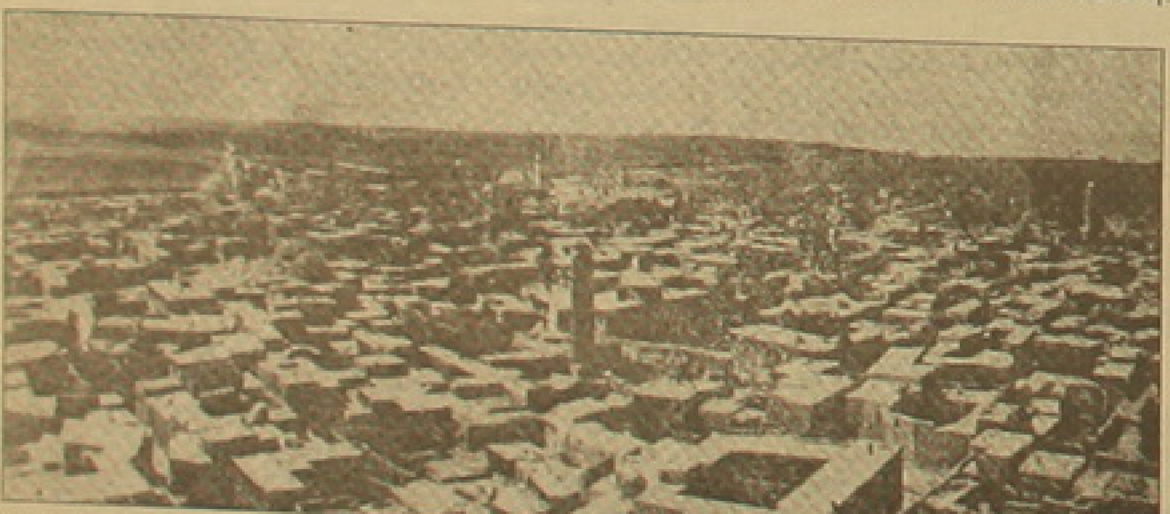

Վանի Քաղաքամեջը մինչեւ 1915 թիվը:

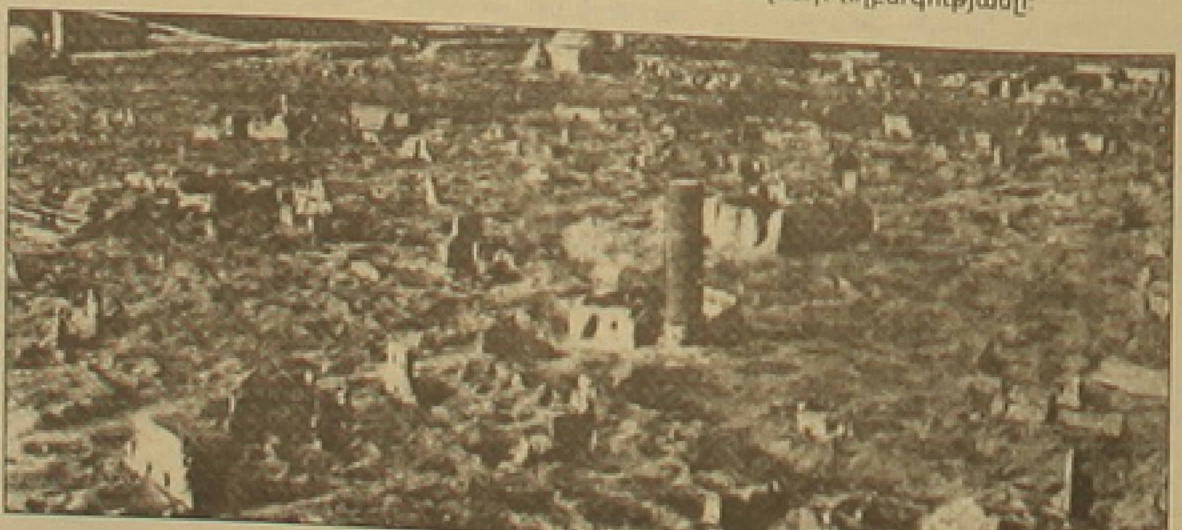

Վանի Քաղաքամեջը 1915 թվից հետո:

Ջեւդեթի նենգ դավադրությանը Հիրճ գյուղում զոհ գնաց Դաշնակցություն կուսակցության առաջնորդներից Իշխանը (Նիկոլ Միքայելյան), իր թիկնապահներով հանդերձ (որոնցից «Քոթոթ Պողոսը» կնոջս հորն էր): Ձերբակալվեց ու անհետ կորավ Թուրքիայի խորհրդարանի երեսփոխան Արշակ Վռամյանը: Վանի բանտում սրախողխող արվեցին Հնչակյան կուսակցության առաջնորդներից Արտաշես Սոլախյանն ու իր չորս ընկերները: Հերթը հասել էր Արամ Մանուկյանին, որը խույս տալով հետապնդումից, ստիպված էր առժամանակ թաքնվել:

Դրությունը դարձավ օրհասական, երբ Ջեւդեթը պատրաստվեց Վանի հայ բնակչության հաշվեհարդարի: Այդ մասին տեղեկանալով՝ վանեցիները ձեռնամուխ եղան դիմադրության: Մի կողմ դնելով միջկուսակցական հակամարտությունները, Դաշնակցություն, Ռամկավար ազատական եւ Հնչակյան կուսակցությունների ղեկավարները համաձայնվեցին համախոհ հանդես գալ, ոտի հանել Այգեստանի ու Քաղաքամեջի հայ բնակչությանը, նախապատրաստվել ինքնապաշտպանության, դիմադրել թուրքական կանոնավոր զորքին ու նրան միացած թուրք, քուրդ ու չերքեզ խաժամուժին:

Առանց միմյանց հետ հաղորդակցվելու հնարավորության, երկու տեղամասերում էլ սկսվեցին նախապատրաստություններ, ստեղծվեցին զինվորական մարմիններ, հավաքվեց զինապաշար: Քաղաքամեջի զինվորական մարմինը գլխավորեց ուսուցիչ Հայկազ Կոսոյանը, իսկ Այգեստանինը՝ փորձառու հայդուկ, ռամկավար Արմենակ Եկարյանը, որը միաժամանակ Զինվորական խորհրդի նախագահն էր:

Այգեստանցիներն ընդամենը 1054 զենքով (հրացաններով ու մաուզերներով), սահմանափակ քանակության փամփուշտով, հազարի չափ զինյալ բնակիչներով խիզախեցին դուրս գալ թուրքական բազմահազար, լավ զինված, նաեւ թնդանոթներով, կանոնավոր զինուժի ու նրան ուղեկցող խաժամուժի դեմ: Վանի բերդի տակին ծվարած Քաղաքամեջի հայկական թաղի բնակիչներն իրենց 60-ի չափ աշխարհազորայիններով կարողացան զենքի պաշարը լրացնել՝ գրավելով թուրքական զինանոցի պահեստը, իսկ ուտելիքը՝ կողքի շուկայի պահեստներից ու խանութներից:

Քսանվեց օր տեւած ինքնապաշտպանության կռիվները, երկու տեղերում էլ հա[illegible]սհարվելով զինապաշարի ու սննդամթերքի պակասությունը (որն առաջացել էր գավառներից Այգեստան ու Քաղաքամեջ հանգրվանածների պատճառով), ընթացան հնարամիտ կազմակերպվածությամբ: Խստորեն պատվիրված էր ոչ մի փամփուշտ աննպատակ չարձակել: Պատերազմող անփորձ մարտիկներն անհամեմատ պակաս զոհերով մեծ կորուստներ պատճառեցին թուրքերին, մանավանդ խաժամուժին, որին հարկադրված էր նախահարձակի դերը:

Այգեստանի պաշտպանական դիրքերի շրջանապետների ու դիրքապետների ղեկավարությամբ խափանվեցին հայկական թաղերը ներխուժելու թուրքերի բոլոր փորձերը: Ստեղծված հայթայթիչ մարմինը՝ ղեկավարությամբ Դավիթ Փափազյանի, ներգրավելով կանանց ու դպրոցականներին, դիրքերում կռվողներին մատակարարում էր փամփուշտ, ուտելիք եւ ջուր: Ամերիկացի բժիշկ Աշերի գլխավորած բժիշկների ու սանիտարների խումբն օգնության էր հասնում վիրավորներին: Դիրքապահներին ոգեւորում էր Վանի վարժապետանոցի նվագախումբը (փանփարը), որին դիրքից դիրք էր առաջնորդում Մարգար Բաղչոյանը:

Հաջողվեց վառոդ արտադրել ու գործող արհեստանոցում դրանով լիցքավորել պարկուճները: Երբ բուլղարացի Գրիգորի ինքնաշեն թնդանոթը սկսեց կրակել, ահաբեկված թուրքերը կարծեցին, թե ռուսական բանակը մտել է Այգեստան: Ոսոխն էլ ավելի ահաբեկվեց, երբ քյահրիզային ջրամատակարարման վարպետները մի քանի հարյուր մետր երկարությամբ ստորգետնյա ուղի բացեցին մինչեւ թուրքական զորանոցն ու պայթեցրին:

Ինքնապաշտպանության կռիվներին մասնակցում էին նաեւ Վանի մտավորականները, դրանց թվում նշանավոր երգիծաբան Լեո Կամսարը, գրող Ծերուն Թորգոմյանը, Տիգրան վարժապետը, հայ կերպարվեստի անվանի վարպետ, փայլուն նշանառու Փանոս Թերլեմեզյանը: Նրա դիպուկ կրակոցներով շարքից հանվեց անգլիական դեսպանատան բակում տեղադրված թուրքերի «Կրուպյան» հզոր թնդանոթը, որը մեծ ավերածություններ էր պատճառում Այգեստանի դիրքերին: Այդ էր պատճառը, որ դիրքաշեն ջոկատները գիշերվա ժամերին զբաղվում էին ավերված դիրքերի վերաշինությամբ:

Դաժան մարտերի թվում ծնվեցին հերոսներ: Այգեստանում Արամ Մանուկյանը, ինքնապաշտպանության կռիվների ոգեկոչողը, Արմենակ Եկարյանը, բուլղարացի Գրիգորը, Կայծակ Առաքելը: Նրանց պես արիություն ցուցաբերեցին շրջանապետներն ու դիրքապետները: Դրանց թվին էին պատկանում Դարդանելի, Ուրքաթ-առվի, Թարզաքյարեցի, Շնթաղի, Հանկույսների, Խաչ-փողանի, Արարի շրջանապետներ Նշան Նալբանդյանը, Ռաֆայել Տեր-Մարտիրոսյանը, Հովհաննես Մանուկյանը, Մելիքսեթ Էյնաթյանը, Փանոս Ժամհարյանը, Ալես Պարսումյանը եւ ուրիշներ:

Առավել դժվար էր բերդի տակ ծվարած Քաղաքամեջի հայկական թաղի պաշտպանների գործը, քանզի ենթակա էին կրկնակի գնդակոծման՝ թաղը շրջապատողների կողմից ու բերդի գագաթից: Դիրքերը բաղկացած էին չորս շրջաններից՝ Թավրիզի դարպասի, Թեքալիֆի Հարբիթի, Խանի (իջեւանատան) եւ ամբարի (հացահատիկի պահեստի): Պաշտպանել էին բոլոր այն փողոցները, որտեղից թշնամին կարող էր ներխուժել: Վերգետնյա երթեւեկությունը վտանգավոր էր, ուստի կատարվում էր ստորգետնյա անցուղիներով, տների պատերին բացված խոռոչներով: Բերդի գագաթին դրված հին թնդանոթներից հայկական թաղի վրա տեղացող ռումբերի պատրույգներն անմիջապես անջատելով, վնասազերծում էին, մեջերի վառոդը տրամադրում փամփուշտներ լիցքավորելու:

Քաղաքամեջում նույնպես հերոսություններ կատարվեցին: Ֆիդայի Հարությունն ու տիկին Աղավնի Վարդապետյանը հրդեհեցին Թեքալիֆի Հարբիթի երկհարկանի շենքը, որտեղից կրակում էին մոտակա դիրքերի վրա: Այդպիսի դերում եղավ նաեւ շրջմոլիկ Կապարուկի Արամը: Փարաջաները դեն նետած, վեղարը գլխներին ու զենքը ձեռքերին մարտերի մասնակից էին առաջնորդ Եզնիկ ու Դանիել վարդապետները, Սուրբ Նշան եկեղեցու քահանան ու ժամկոչը, երեխամայր Կալիփսեն (բանտում նահատակված Արտաշես Սոլախյանի այրին): Թեժ մարտերում հերոսացան Շահեն աբեղան, ժիրայր Միրզախանյանը, Հարո (Հարություն) Այազյանը, Կոշատենց երկու եղբայրները, Ներկարարյանն ու ուրիշներ:

Ինչ կատարվեց իրարից լիովին անջատ Այգեստանում ու Քաղաքամեջում, իրավի սխրանք կարելի է համարել:

Փամփուշտներն ու ուտելիքի պաշարները սպառվելու վրա էին...

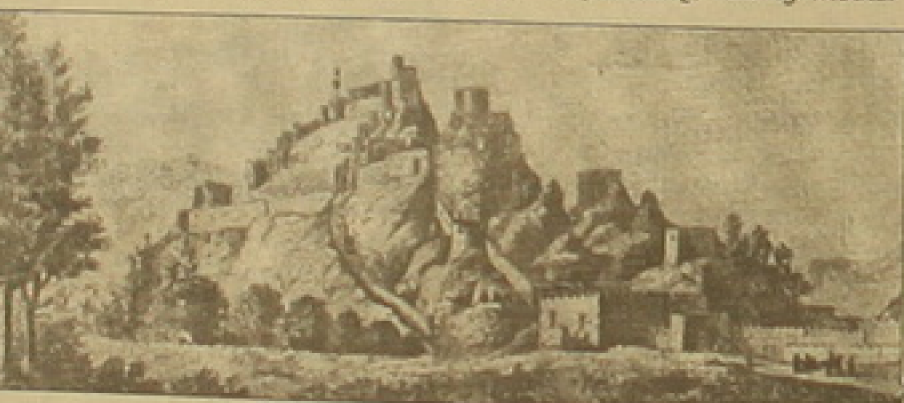

Վանի բերդը հյուսիս-արեւմուտքից:

Մայիսի սկզբին կրակոցները թուլացան, իսկ 3-ին խաղաղ դադարեցին: Ջեւդեթ փաշան, տեղեկանալով հայկական կամավորական եւ ռուսական զորաբանակների մոտենալու մասին, ստիպված էր հաշտվել իր խայտառակ պարտության հետ ու զորքի եւ Վանի թուրք բնակիչների հետ դիմել փախուստի: Դա կատարվում էր Ավանցի նավահանգստից: Տողերիս հեղինակի ազգական Խաչատուր Բաբայանը (Բաբանենց Խաչոն), զոհաբերելով իր գյամիները (նավերը), դրանց կողերին անցքեր բացելով, որոնցով փախչում էին թուրքերը, խորտակեց Վանա լճում:

Հաղթանակով ոգեւորված վանեցիները մայիսի 5-ին ջերմորեն դիմավորեցին հայ կամավորների հեծելազորին, իսկ հաջորդ օրը՝ ռուսական զորախմբին: Բուլղարացի Գրիգորն իր թնդանոթի եռակի համազարկերով ողջունեց, Վանաբերդին ծածանվեց հաղթանակի դրոշը, իսկ փողոցներում հնչեց ազատատենչ երգը.

Մեր հայրենիք, շղթաներով
Այդքան տարի կապկապած,
Իր քաջ որդոց սուրբ արյունով
Պիտի լինի ազատված:

Ծանր մարտերի հաղթանակից հետո Վանի բնակչությունը պատրաստվում էր վերաշինել ավերված տները, բնականոն կյանքի պայմաններ ստեղծել: Արամ Մանուկյանը նշանակվեց Վասպուրականի նահանգապետ: Նրա ղեկավարությամբ սկսեցին գործել վարչական մարմինները, ոստիկանությունը: Սակայն, ցավոք, ընդամենը 70 օր տեւեց նրա իշխանությունը, որը իրավի կարելի է համարել դարեր առաջ ընդհատված հայկական պետականության վերականգնման առաջին, թեկուզ փոքր ձեռքբերում:

Վանում գտնվող գեներալ Նիկոլաեւի գլխավորած զորաբանակը ռազմաճակատում առաջացած իրավիճակի կապակցությամբ կարգադրություն ստացավ նահանջել՝ անպաշտպան թողնելով հայ բնակչությանը: Հրաժեշտ տալով մեր տանն ու անուշահամ մրգերով ծանրաբեռնված այգին, Այգեստանի այգում՝ բռնեցինք գաղթի հոգնատանջ, ոմանց համար մահաբեր ճամփան:

Վերջին անգամ հմայվեցի գեղածիծաղ Վանա լճի դյութիչ համայնապատկերով, անցա Բերկրիի կիրճով, որտեղ քրդերը մեզ դիմավորեցին տեղատարափ կրակոցներով, ականատես եղա Բանդի-Մահու գետն անցնողների ողբերգությանը:

Շուրջ 200 հազար Վան-Վասպուրականցիներ, հայ կամավորական խմբերի ու նահանջող ռուսական զորքերի պաշտպանության ներքո հասան Արեւելյան Հայաստան եւ այլուր, սփռվեցին աշխարհով մեկ, իրենց ցավատանջ սրտերում պահպանելով կորցրած բնօրրանի մշտամորմոք կարոտը...

Վանի ինքնապաշտպանությունը պատմական դասեր տվեց, ուսանելի նաեւ մեր ժամանակների համար, Ասված ոչ արասցե, եթե գործը դրան հասնի:

ՎԱՐԱԶԴԱՏ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ,
Ակադեմիկոս
«Վասպուրական» հայրենակցական միության պատվո նախագահ

ԱԶԳ

միջազգային

Հոլանդիայում առաջին խաչքարը օծվեց Մեծ եղեռնի 85-ամյակի տարելիցի օրը

Թերթը բազմիցս անդրադարձել է Հոլանդիայի Ասեն քաղաքում 1915 թ. եղեռնի զոհերի հիշատակին խաչքար-հուշարձանի բացման հետ կապված դժվարություններին, որոնք առաջացրել է տեղի թուրքական համայնքը:

Բացմանը մասնակցելու նպատակով Հոլանդիա էր մեկնել Վանաձորի պատվիրակությունը: Վերադարձից հետո «Ինտերկապ» բարեգործական կենտրոնի նախագահ Նորիկ Զուլոյանին խնդրեցինք պատմել խաչքարի ոդիսականի մասին:

Ասենի թուրքական համայնքը հայցով դիմել էր դատարան՝ ընդդեմ քաղաքապետարանի որոշման, որով, ինչպես հայտնի է, թույլատրվել էր խաչքար-հուշարձանը տեղադրել այդ քաղաքում: Ըստ այնտեղ գործող օրենքի, նման դատավարությունները տեւում են առնվազն չորս շաբաթ, եւ թուրքերն այդ գործողությամբ նպատակ ունեին ձախողել ապրիլի 24-ի միջոցառումը: Պատվիրակության մի մասն արդեն Ասենում էր եւ այլեւս անհնար էր հետաձգել կարեւորագույն այդ իրադարձությունը:

Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը եւ ՀՀ ԱԺ պատգամավոր Վահրամ Բաղդասարյանը դիմեցին Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդին: Վեհափառը խոստացավ խաչքարի օծման համար Հոլանդիա գործուղել Շահե արք. Աճեմյանին:

Քանի որ Ասենում հայկական եկեղեցի չկա, առաջարկվել էր միջնորդել, որ խաչքարն օծվի Հոլանդիայի Ալմելո քաղաքի Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցում: Եթե կաթողիկոսը չաջակցեր, հնարավոր էր, որ Հոլանդիայի թուրքերն ապրիլի 24-ին տոնեին իրենց «հաղթանակը»: Բարեբախտաբար գործուն աջակցություն ցուցաբերեցին նաեւ ՀՀ արտգործնախարարությունը եւ Բելգիայում ՀՀ դեսպան Վիգեն Չիթեչյանը:

Խաչքար-հուշարձանը Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցում օծեց Շահե սրբազանը: Ելույթ ունեցան Հենրիկ Քոչինյանը եւ Վահրամ Բաղդասարյանը: Նրանք հուշանվերներ եւ շնորհակալագրեր հանձնեցին խաչքարը Վանաձորից Հոլանդիա տեղափոխելու եւ տեղադրելու նախաձեռնողներ «Արմենիա» միության նախագահ Նիկոլայ Ռոմաշուկին եւ «Ինտերկապ Հոլանդ»-ի տնօրեն Աշոտ Վարդանյանին, շեշտելով Հայաստանի «Ինտերկապ» բարեգործական կենտրոնի մեծ աջակցությունը, որի շնորհիվ արդեն 9-րդ խաչքարն է տեղափոխվել եւ հանգրվանել Եվրոպայի տարբեր երկրներում:

Պատվիրակության կազմում էին նաեւ ԱԺ պատգամավոր Կարեն Կարապետյանը, Լոռու մարզի դատախազ Ռաֆիկ Հարությունյանը, «Հայմամուլի» գլխավոր տնօրեն Հայկարամ Մխիթարյանը, լրագրողներ:

Հազարավոր մասնակիցների թվում էին Հոլանդիայի հայկական մեկ տասնյակից ավելի միությունների, տեղական իշխանությունների ներկայացուցիչներ, բազմաթիվ լրագրողներ:

Հիշյալ միությունների եւ տարբեր կուսակցությունների ներկայացուցիչները կազմել են հատուկ հանձնախումբ, որն ըստ ամենայնի պետք է աջակցի Ասենի քաղաքապետարանի որոշման կատարմամբ դատը հաղթելուն:

Վահրամ Բաղդասարյանին նույնպես խնդրեցինք իր տպավորությունները ներկայացնել մեր ընթերցողներին. «Արարողության հաջողությունը սպասվածից ավելին էր, քանզի մասնակցում էին նաեւ գերմանացի, ֆրանսիացի, բելգիացի եւ այլ երկրների ներկայացուցիչները: Չնայած նախորդ օրերին թուրքերը դարձյալ բողոքի ցույցեր էին կազմակերպել, Ասենի քաղաքապետը հաստատակամ էր, որ դասն անպայման հաղթելու են հայերը: Խաչքարի բացումից 2 օր հետո Հոլանդիայի ազգային հեռուստատեսությամբ ելույթ ունեցավ թուրք ականավոր գիտնականներից մեկը, պարզելով, որ վաղ թե ուշ Թուրքիան եւս պարտավոր է ընդունել 1915 թ. հայերի ցեղասպանությունը: Տեղի հեռուստատեսությունը եւ մամուլը եւս խաչքարի բացման արարողությունը լայնորեն լուսաբանեցին՝ հայանպաստ մեկնաբանություններ տալով երեւույթին:

Առաջին խաչքարի բացումը Հոլանդիայում քաղաքական լուրջ քայլ էր եւ կնպաստի, որ այդ երկիրը եւս ընդունի Հայոց եղեռնը: Հուսով ենք, որ իրոք այդ խաչքարը կտեղադրվի Ասեն քաղաքում, եւ Հոլանդիան երկար ժամանակ սպասել չի տա հետեւելու Շվեդիայի օրինակին եւ պետականորեն ընդունելու Հայոց եղեռնը»:

Հոլանդիայում գտնվելու օրերին մեր պատվիրակությունը հանդիպումներ ունեցավ հայկական համայնքի, տարբեր միությունների ղեկավարների եւ գործարարների հետ: Այդ մասին խնդրեցինք պատմել Հենրիկ Քոչինյանին:

«Առաջին հանդիպումը տեղի ունեցավ հագուստեղենի մեծածախ եւ մանրածախ առեւտրով զբաղվող ընկերության ներկայացուցիչների հետ, որի տնօրենը հայ է: Պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց, որ նրանք կոնկրետ համագործակցության պայմանագրեր կնքելուց հետո իրենց պատվերները Թուրքիայից կտեղափոխեն Հայաստան: Այժմ նրանց պատրաստի արտադրանքն իրացվում է ողջ Եվրոպայում: Նրանք մոտ ժամանակներս կայցելեն մեր մարզ, կծանոթանան մեր արտադրական հնարավորություններին եւ պայմանագրեր կկնքեն՝ արտադրություն իրականացնելու համար:

Հանդիպեցինք նաեւ Հոլանդիայում եւ Բելգիայում հայտնի աղամանդի վերամշակմամբ զբաղվող «Ասլանյան» ընկերության ներկայացուցիչների հետ: Նրանք ժամանակին Սպիտակի Շիրակամուտ գյուղում հոլանդական պանրի արտադրություն են կազմակերպել, սակայն արտադրամասն ինչ-ինչ պատճառներով չի աշխատել: Հայաստանում նրանք լուրջ աշխատանքներ են տանում հատկապես աղամանդի արտադրության բնագավառում, քաջատեղյակ են մեր երկրում առկա հարաբերություններին եւ մտադիր են աղամանդի մշակման արտադրությունում եւս 500 աշխատատեղ ստեղծել:

Հանդիպեցինք նաեւ գյուղատնտեսությամբ զբաղվող ընկերությունների հետ: Մտադրություն կա մեր մարզում անասնապահական խոշոր ֆերմաներ ստեղծել՝ Հոլանդիայից բերելով կովերի բարձր կաթնատվություն ունեցող ցեղեր (հոլանդական կովերի կաթնատվությունն այստեղինի համեմատ 5-6 անգամ բարձր է):

Ամստերդամում հանդիպեցինք նաեւ հայկական հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ: Քանի որ նրանց մեծ մասը նաեւ բիզնեսմեններ են, պայմանավորվեցինք, որ նրանք եւս այցելեն մեր մարզ՝ ավելի գործնական հարաբերություններ ստեղծելու համար»:

ՍԱՄՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ճշգրտում է Եվրոպական հանձնաժողովը

Ապրիլի 3-10-ը «Ծանոթություն եվրոպական կառույցներին եւ քաղաքականությանը» ծրագրի շրջանակներում Երեւանյան մամուլի ակումբը եւ Լրագրողների եվրոպական կենտրոնը կազմակերպել էին մի խումբ հայ լրագրողների այցելություն Մաաստրիխտ, Բրյուսել եւ Ստրասբուրգ: Այցելության մասնակիցները մի քանի հոդվածներ տպագրեցին հայկական թերթերում՝ «Ազգ» (12.04.00)՝ Արամ Մկրտչյան, «Գոլոս Արմենիի» (թիվ 41 եւ 42)՝ Մարինա Գրիգորյան:

Եվրոպական հանձնաժողովի պատվիրակությունը նպատակահարմար է համարում այդ կապակցությամբ որոշ ճշգրտումներ կատարել: Եվրոպական հանձնաժողովի ֆինանսավորած մի շարք ծրագրեր արդեն իսկ հաջողությամբ իրականացվել են Հայաստանում, եւ շատ ծրագրեր դեռ ընթացքի մեջ են: Ինչ վերաբերում է ներդրումային քաղաքականությանը՝ եվրոպական հանձնաժողովը եւ Հայաստանի կառավարությունը համագործակցում են տարբեր մակարդակներով՝ ներդրումային քաղաքականությունը խթանելու եւ պոտենցիալ ներդրողների համար պայմանները բարելավելու ուղղությամբ: Ավելին, ներդրումային քաղաքականության զարգացման սատարումը Հայաստանում իրականացվող եվրոպական հանձնաժողովի ծրագրերում առաջնահերթ տեղ է զբաղեցնում: Դա ԵՄ-Հայաստան միացյալ հատուկ հանձնաժողովի հիմնական խնդիրն է:

Տարածաշրջանային համագործակցության կտրվածքով տարածաշրջանում դեռեւս չլուծված կոնֆլիկտների գոյությունը բացասաբար է ազդում միջպետական ծրագրերի արդյունավետության վրա: Այս խնդիրը քննարկվել է Լյուքսեմբուրգում՝ Հարավային Կովկասի երեք երկրների նախագահների եւ եվրոպական հանձնաժողովի պատասխանատուների հանդիպման ժամանակ: Կողմերի միացյալ հայտարարությունում հատուկ ընդգծվեց կոնֆլիկտների լուծման անհրաժեշտությունը:

Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի լուծումը զգալիորեն կխթանի եվրահանձնաժողովի աջակցությունը՝ նպաստելով Հայաստանի եւ Ադրբեջանի տարածաշրջանային ծրագրերում լավագույնս ինտեգրացման գործին: Այս առումով եվրահանձնաժողովը պատրաստ է օժանդակելու հետկոնֆլիկտային տնտեսական զարգացմանը:

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Սովի նոր սպառնալիք Եթովպիայում

Աֆրիկայի հյուսիս-արեւելքը ծառացած սովից 16 տարի անց կրկին սովահարության վտանգ է ծագել Եթովպիայում եւ հարեւան երկրներում: 1984-85 թթ. երաշտը վերապրած սովյալների պատկերների հեռուստասփռումն այն ժամանակ ցնցել էր աշխարհը: Երաշտի զոհերի թիվն անցել էր 800 հազարից: Այսօր դեռեւս մարդկային զոհեր չկան, բայց ջրի եւ սննդի պակասը լուրջ սպառնալիք է ստեղծել Աֆրիկյան եղջյուրի 12-16 մլն բնակիչների համար: Աղետի էպիկենտրոնը Եթովպիայի հարավ-արեւելքն է: Այդ շրջանում արդեն 3-4 տարի է, ինչ անձրեւ չի տեղացել: Բերք չկա, անասունները կոտորվում են ծարավից: Սնանկացած հողագործների եւ անասնապահների գոյատեւումը կախված է մերթ ընդ մերթ ստացվող մթերային օգնությունից, որը ոչ միշտ է հասնում հասցեատերերին:

Եթովպիայի իշխանություններն Արեւմուտքի երկրներին մեղադրում են դանդաղկոտության մեջ, ասելով, թե նրանք գործում են միայն դիակներ տեսնելուց հետո: Սակայն 1999 թ. դեկտեմբերից միջազգային մարդասիրական կազմակերպությունների փորձագետները տագնապ են հնչեցնում, արձանագրելով, որ միայն 2000 թ. հարկ կլինի 940 հազար տոննա սննդամթերք հայթայթել:

Ինչպես իրավացիորեն նշում է «Պուենտ» հանդեսը, Եթովպիայի ողբերգության պատճառը ոչ միայն երաշտն է, այլ 1973 թ.-ից մղվող պատերազմները, որոնք սկսվեցին կայսր Հայլե Սելասիեի օրոք եւ շարունակվեցին կոմունիստական Մենգիստու Հայլե Մարիամի իշխանության տարիներին: Ապստամբած Էրիթրեայի նահանգը 1993 թ. մայիսին անկախացավ, ծովից կտրելով Եթովպիան:

Վերջին երկու տարիներին Եթովպիայի եւ Էրիթրեայի պատերազմը վերսկսվել է եւ խժռում է այդ երկրների բյուջեների մեծ մասը: Եթովպիայի իշխանություններն ստիպված ուռճացնում են տվյալները, որպեսզի ավելի շատ միջազգային օգնություն ստանան եւ դրա զգալի մասը հատկացնեն բանակին:

Շարունակվող դիրքային պատերազմի հետեւանքով սպանվել են տասնյակ հազարավոր մարդիկ, տեղահանվել է 600 հազար մարդ: Քանի որ Էրիթրեայի նավահանգիստներն անմատչելի են դարձել, եթովպացիները միջազգային օգնություն ստանում են միայն Ջիբութիի եւ Բերբերայի (Սոմալի) նավահանգիստներից, որոնց թողունակությունն ակնհայտորեն անբավարար է: Բացի դրանից, տարբեր զինված կազմավորումների բախումներն անապահով պայմաններ են ստեղծում նաեւ միջազգային մարդասիրական կազմակերպությունների գործունեության համար, էլ ավելի խորացնելով եթովպացիների թշվառ վիճակը: Պատահական չէ, որ Աֆրիկյան եղջյուրի տարածաշրջանը վերջին տարիներին ստացել է «Թշվառության եղջյուր» ոչ պաշտոնական անվանումը:

Պ. Բ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Արաբները բոյկոտում են Իսրայելի ստեղծման օրվա տոնակատարությունները

Անգլիական «Դեյլի տելեգրաֆ» թերթում մայիսի 11-ին զետեղվել է նրա թղթակից Ալան Ֆիլիպսի Երուսաղեմից հղած հաղորդագրությունը, ըստ որի Իսրայելի 1 միլիոնանոց արաբական փոքրամասնությունը բոյկոտել է այդ երկրի ստեղծմանը նվիրված տոնակատարությունները:

Սա «հաստատում է Իսրայելի արաբական հասարակության մեջ աճող լարվածությունը, որը հետեւանք է հետեւողական խտրական քաղաքականության»: Ֆիլիպսը նշում է, որ Իսրայելի արաբները կազմում են ազգաբնակչության 17 տոկոսը, բայց հրաժարվում են հայտնել իրենց հավատարմությունը եբրայական պետությանը՝ դրա ստեղծումից ի վեր: Թղթակիցը նկատել է, որ «[illegible] ինչ Իսրայելն անկախության օր է անվանում, արաբները կոչում են աղետի օր, քանզի նրանցից հազարավորները կորցրին իրենց տները, ջնջվեցին հարյուրավոր գյուղեր՝ դրանց տեղը հրեական բնակավայրեր կառուցելու համար»:

Ա. Մ.

Մայիսի վերջին Բաքու կժամանի Թուրքիայի ԱԳ նախարար Իսմայիլ Ջեմը

ԱՆԿԱՐԱ, 12 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պաշտոնական Անկարան որոշել է այսուհետ եւս շարունակել «[illegible]ի հաջող» քայլերը Ադրբեջանի հետ երկկողմ կապերի զարգացման ուղղությամբ, որի սկիզբը դրվել է Սուլեյման Դեմիրելի ջանքերով: Հիմա, Թուրքիայի վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթի պահանջով, այդ առաքելությունը հանձնարարվել է Թուրքիայի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավարին: Ինչպես հաղորդում է թուրքական «Թուրքիյե» թերթը, մայիսի վերջին սպասվում է Իսմայիլ Ջեմի առաջին այցը Բաքու, ըստ որում այցի [illegible] հիմնական հարցերի շարքում է Բաքու-Ջեյհան նավթատարի [illegible] նաեւ քաղաքական իրադրությունը Հարավային Կովկասում:

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

«Աներկիր ժողովրդի» դանիացի բարեկամը

Նախորդ ամիս Վանաձորի «Վանատուր» տպարանում լույս է տեսել դանիացի պատմաբան Սվենդ Սեդերգրին Բեֆի «Մի աներկիր ժողովրդի մոտ» գրքի հայերեն թարգմանությունը, որը Մեծ եղեռնի 85-ամյակի հիշատակի նախօրյակին հայ հասարակությանը մատուցված լավագույն գործերից է: 1982-ին դանիերենով հրատարակված այս աշխատության թարգմանիչն է ներկայումս Դանիայում ժամանակավորապես ապրող Հասմիկ Կուրղինյանը, իսկ խմբագիրը՝ նրա հայր Գառնիկը:

Գիրքն սկսվում է խմբագրի խոսքով, ուր արժեւորվում է Բեֆի աշխատության նշանակությունը, մասնավորապես հայերիս համար: Գ. Կուրղինյանը հայտնում է, որ իր դուստրը «ձեռնամուխ է եղել մի հայրենանվեր աշխատանքի. թարգմանել եւ իր ժողովրդի սեփականությունը դարձնել դանիացի հեղինակների Հայաստանին ու հայությանը վերաբերող գործերը» (էջ 8): Նա ավելացնում է, որ այս գիրքը Հասմիկի թարգմանական առաջին փորձն է:

72 էջանոց այս գրքույկում ներկայացվում է հայության, մասնավորապես ՀՀ բնակչության կողմից հանիրավի մոռացված մի մեծ մարդասերի ու հայասերի՝ դանիացի օրիորդ Քարեն Յեփեի կյանքն ու գործունեությունը (1876, հուլիսի 1, Յուլանդ, Դանիա-1935, հուլիսի 7, Հալեպ, Սիրիա):

Դանիացի Բենեդիկտսենը 1902-ին վերադառնում է Հայաստանից ու իր հայրենակիցներին տեղեկացնում թուրքական կոտորածներից հյուծված հայերի ծանր վիճակի մասին եւ նրանց օգնելու կոչ անում: Բարոյական բարձրագույն արժեքներով դաստիարակված օրիորդ Քարեն Յեփեն առաջինն է ընդառաջում այս կոչին եւ թողնելով բժիշկ դառնալու հեռանկարը, տունն ու ընտանիքը, 1903 թ. հոկտեմբերին ուղեւորվում է Արեւելք, հաստատվում Ուրֆայում (Եդեսիա), ուր եւ սկսում է իր որբախնամ ու այրիախնամ գործունեությունը: Այս թվականից մինչեւ մահը նա իր կյանքը նվիրում է հայ ժողովրդին՝ որբերի հավաքմանը եւ ուսուցմանը, այրիների եւ որբերի համար աշխատանոցների հիմնադրմանը եւ այլն: Նա այնքան բուռն սիրում է հայերին, ոչ միայն սովորում է հայոց լեզուն, այլեւ, ի տարբերություն մարդասիրությամբ զբաղվող շատ միսիոներների, ինքն է հայանում: Նրա սերը Հալեպի եւ շրջակայքի հայությունը հատուցում է նրան «մայրիկ» կոչելով: Քարեն Յեփեն մահանում է մալարիայից: Նա հայկական ծեսով թաղվում է հայոց ազգային գերեզմանատանը: Նրա հիմնած որբանոցի հողամասի վրա, Բերիո (Հալեպի) թեմի առաջնորդ Զարեհ եպս. Փայասլյանի (1956-1961 թթ. Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոս) նախաձեռնությամբ հիմնվում է ազգային ճեմարանը, որը կրում է հայ ժողովրդի մեծ բարեկամ, դանիացի «մայրիկի» անունը:

Գրքում նկարագրվում են հայոց նկատմամբ թուրքերի խժդժությունները, հայոց տեղահանությունն ու կոտորածը: Օգտագործվել են Կ. Յեփեի եւ այլոց գրառումները: Գիրքը հարուստ է լուսանկարներով եւ փաստաթղթերով:

Գրքում, ցավոք, տեղ են գտել թարգմանական, շարադրական եւ մուտքագրման սխալներ, որոնցից հնարավոր էր խուսափել. օրինակ՝ «ծոռակը կոտրել» (էջ 37), «բարիկենդան» եւ «հուներեն» (էջ 56), «կիլիկիացի» (էջ 62), որոնց ճշգրիտ ձեւերն են՝ «կտրել», «բարեկենդան», «հունարեն», «կիլիկեցի»: Հայերեն համապատասխան բառերի փոխարեն տպագրվել են «Մեսոպոտամիա» (էջ 16, 67), «Տրանսիորդանան» (էջ 54), «ժեստիկուլյացիա», «ֆրենկեն», «միս» եւ այլ օտար բառեր: «1877-78 թթ. պատերազմի ժամանակ թուրքերը... գրավեցին Հայաստանի մեծ մասը» նախադասության մեջ (էջ 18) պարզ է, որ շփոթվել են ռուսները եւ թուրքերը: Մի նկատողություն եւս. ճիշտ անվանաձեւն է Յեփե եւ ոչ թե Եփփե:

Այսուհանդերձ, գովելի գործ են կատարել թարգմանիչը, խմբագիրն ու հրատարակիչները, որոնց աշխատանքը, գոնե Մեծ եղեռնի 85-ամյակի առթիվ, պետք է կատարեին Հայաստանի գիտական ու պետական մարմինները:

Քարեն Յեփեի մահից հետո մի հայ գրել է. «Մայր, մենք միշտ կուրբենք քո շիրիմի փոշին եւ երբ Արարատի ստորոտին կառուցենք մեր սեփական մայրաքաղաքը, կկանգնեցնենք մի հուշարձան քեզ համար»: Գրքի խմբագրի նման մենք եւս հույս հայտնենք, որ այսուհետ չի ուշանա այս խոստման իրականացումը:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

ԱՄՆ

2001 թ.-ին՝ նաեւ «Անուշը»

Ըստ «Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի հաղորդումների, մի խումբ հայեր փորձում են մինչեւ այս տարվա հունիսի 1-ը 400 հազար դոլար հավաքել, որպեսզի 2001 թ. «Անուշ» օպերան հնարավոր լինի ներկայացնել Միչիգանի օպերային թատրոնում: Արդարեւ, օպերային թատրոնի տնօրենությունը համաձայնելով իր 2001 թ. խաղացանկում ընդգրկել «Անուշը», նշել է, որ ցանկալի կլիներ այդ գումարը հավաքել հայկական համայնքից՝ 2 մլն դոլարի արժողությամբ բեմադրությունն իրականացնելու համար:

Թերթը նշում է, որ սա բացառիկ առիթ է, քանի որ քրիստոնեությունը պետականորեն ընդունելու 1700-ամյակի տարում փաստորեն երկու հայկական օպերաներ են ներկայացվելու օտարներին: Առաջինը, ինչպես նախապես տեղեկացված է, «Արշակ Բ»-ն է, որն առաջիկա սեպտեմբերին բեմադրվելու է Սան Ֆրանցիսկոյի օպերային թատրոնում: «Անուշը» նախատեսված է բեմադրել վեց անգամ համերգաշրջանի ընթացքում սկսած նոյեմբերից: Ավելացնենք, որ Միչիգանի օպերային թատրոնն արդեն մի անգամ 1981 թ. աշնանը, ներկայացրել է «Անուշը», մեծ հաջողություն արձանագրելով:

Թերթի տվյալներով, մինչեւ ապրիլի կեսը հավաքված գումարը կազմել է 168 հազար դոլար, որը պահանջվածի կեսից էլ պակաս է: Եթե նշված ժամկետում չհավաքվի անհրաժեշտ գումարը, [illegible] ծրագիրը չեղյալ է հայտարարվելու եւ գումարները ետ են վերադարձվելու:

Հ. Ծ.

Սուտ է, թե ուրիշինը՝ միեւնույն է, «ծուխը» վնաս է

Ի՞նչ է անում հեռուստատեսությունը

Բոլորիս լավ ծանոթ Հրանտի համոզիչ ձայնը «մամաներին», «պապաներին» եւ, ինչո՞ւ չէ, «բալիկներին» հիշեցնում է, որ ծխելը «վը-նաս է»: Նայում ենք, լսում այս հակագովազդը եւ նորից անտարբերությամբ վառում ծխախոտը, բավականությամբ ներս քաշում ծուխը ու, կոպիտ ասած, սեփական թոքերի «հերն անիծում»: Այդ նույն ծխախոտը մատների արանքում խոսում են, թե առողջությունից թանկ ոչինչ չկա՞, թե կյանքում ամենակարեւորը մարդու համար առողջ ապրե՞լն է, ու չեն հետեւում այնքան թանկ առողջության պահպանման տարրական կանոններին անգամ: Դեռ ընկերական խորհուրդներ են տալիս բարեկամին, մտերիմներին, թե այս ծխախոտը ծխիր, այն ծխախոտը ծխիր, թե հայրենականն ավելի լավն է... Հեռուստաէկրանին շարունակվում է ծխախոտատուփերի հայկական աշխույժ ու առողջ պարը, նույնիսկ ճակատամարտն «այլազգի» տուփերի հետ:

Նայում ենք գեղեցիկ գովազդն ու ոգեւորվում, «թասիբի» ընկնում, չէ՞ որ մերն ուրի՞շ է...

Ոգեւորված, ավելի առատ ենք ներծծում «հայրենական» ծուխն ու նույնքան առատությամբ էլ փչում այս հաճույքից չօգտվողների ծամածռված քիթ ու մռութներին:

Ուրիշն ուրիշ է, բայց որ, միեւնույն է, վնասակար է մարդու օրգանիզմին՝ վաղուց փաստ է:

«Ծխիր, որ վրայիցդ տղամարդու հոտ գա, հո դու աղջիկ չե՞ս... »: Ծաղրում են, հաճախ տարիքից վաղ ճաղատացող, նիհարիկ, վտիտ կազմվածքով, կասկածելի առողջությամբ (որը մատնում է անտեղի չոր հազի նոպան) իսկական տղամարդիկ: Իսկ այսպես ասած «ղզիկները» հավանաբար «աղջիկ» տղաներն են... Աղջի՞կ, իսկ ո՞վ ասաց, որ կանայք չեն ծխում, զուրկ են այդ հաճույքից, դե, իհարկե ոչ, մոտենում ենք 21-րդ դարին, հո հետամնաց չե՞նք... էլ ի՞նչ արիստոկրատ կամ հարուստ աղջիկ, որի նրբահյուս, գործ ու լվացք չտեսած, երկար ու խնամված մատների արանքից ծուխ դուրս չի գալիս: Ի՞նչը նպաստեց ծխող կանանց բանակի վերաճին: Առօրյա հոգսե՞րը, կարի՞քը, թե՞ քայքայված նյարդերը, կամ էլ ուղղակի ինչ-որ տեղ գործարար կնոջ պատկեր ստեղծելը: Նրանցից յուրաքանչյուրն ունի իր մեծ ու ոչ օգտակար ավանդը ծխող կանանց թվի աճի մեջ:

Իսկ երեխանե՞րը, դե, նրանք ինչ տեսնում են՝ այն էլ պիտի սովորեն, ընդօրինակեն, հետո էլ կամաց-կամաց կընտելանան: Մի ծխող էլ ավելացավ, մի տուփ էլ վաճառվեց: Լիովին վերացնել ծխողների ահռելի բանակը, ծիծաղելի ու անհավանական է, բայց նվազեցնել այդ պատկառելի քանակը, փրկել մատաղ սերնդին, այս հույսը դեռեւս կարելի է իրագործել: Պարզապես կամքի ուժ է հարկավոր եւ առողջ դատողություն, սեփական առողջությունը դառը ծխից վեր գնահատելու ցանկություն:

ԱՐՄԻՆԵ ՆԱՎԱՍԱՐԴՅԱՆ

ԴԻՄԱՆԿԱՐԻ ՓՈՐՁ

Վալմար

Հայկական գեղանկարչության մեջ Վլադիմիր Մարգարյանի անունը հայտնվեց 80-ականների սկզբին: Նկարչի աշխատանքներն ուշադրություն գրավեցին նախ եւ առաջ ակնառու ստեղծագործական նորույթներով, յուրօրինակ եւ արտակարգ բարձր գեղանկարչական կուլտուրայով, ժառանգած մեծագույն արվեստագետներից մեկից՝ մաեստրո Քոչարից, որին Վալմարը համարում է իր ուսուցիչն ու հոգեւոր առաջնորդը:

Ստեղծագործության մեջ չափանիշների տարբերիչ հատկություններից է նվիրվածությունն ազգային եւ համաշխարհային արվեստի հաստատուն ավանդույթներին, հստակ բարոյական դիրքորոշումը եւ համոզելու արտակարգ ներքին ուժը:

Գրաֆիկական աշխատանքների ստեղծագործական եղանակը սկիզբ է առնում հայկական մանրանկարչության զարդարվեստի աղբյուրներից, հարուստ քաղցրահունչ հնագույն մեղեդիների եւ Նարեկացու ու Քուչակի հմայիչ տողերի հուշերով:

Վալմարի աշխատանքներն անխուսափելիորեն հանդիսատեսին են հաղորդում ազգային արվեստի ոգին: Նրանց միջեւ առաջանում է հոգեւոր կապ՝ օդային կամրջի տեսքով, հյուսված անուրջներից եւ երազանքներից, միահյուսված թեթեւ բանաստեղծական տխրության եւ գունաշարքի ազնվական, վսեմ ամբողջականությամբ:

Նկարչի ստեղծագործ կյանքի սկիզբը կարելի է համարել «Իմ պատուհանից» բնանկարների շարքը՝ կատարած Լենինականում:

Վալմարին միշտ գրավել է լուսաօդային միջավայրի պարզությունն ու թափանցիկությունը: Նա նոր ձեւեր ու արտահայտչամիջոցներ է փնտրում նատյուրմորտների յուրօրինակ «Արտացոլումներ» շարքում: Այդ նպատակով նա օգտագործում է ապակու եւ հայելու մակերեսը՝ ստեղծելով ձեւի ու լույսի գրավիչ անդրադարձներ: Նատյուրմորտները նկարվել են բաց թերթերի, նռան պտղի, չորացած-ծաղիկների արտացոլման համադրությամբ՝ զանազան միջավայրերում եւ տարբեր կետերից միաժամանակ:

Վալմարը Գառզուի հետ, նրա արվեստանոցում, Փարիզ, 1988 թ.

Բնանկարներում ուշագրավ են տների, փողոցների տեսարանները, նրանց հեռանկարը եւ ճարտարապետությունը:

Նրանք նկարված են սիրով, արտակարգ ռոմանտիզմով՝ ավանդական կլասիկ եղանակով, ծավալների եւ ուղղահայացների պարզ եւ հստակ ռիթմով:

Այդուհանդերձ արվեստագետը միաժամանակ հղանում է վերացականին՝ որպես կրոնական թեմաներով կոմպոզիցիաներ ստեղծելու նոր եւ անհրաժեշտ արտահայտչամիջոցին դիմելու միտքը:

Բոլոր աշխատանքները կատարված են հավատքով եւ սիրով: Վերացական շարք ստեղծելու գաղափարն առաջացել է Գրիգոր Նարեկացու կերպարի վրա աշխատելիս: Նկարչին հրապուրեց նույնը՝ ոչ սովորական պլաստիկ միջոցներով արտահայտելու միտքը, կերպարի հոգեւորականությունն արտահայտել առանց դիմանկարային բնութագրի կոնկրետացման, սիմվոլիկայի եւ գույների հաջորդաշարի լեզվով: Հիմնական խնդիրն էր՝ գծի ու գույնի յուրահատուկ համահնչեղությունից առաջացող զգայական տպավորություն ստեղծելը:

«Չորացած ծաղիկներով նատյուրմորտն», օրինակ, արտահայտում է նկարչի վերաբերմունքը կեցության իմաստավորմանը: Չոր ծաղիկներում նա տեսնում է թառամելը, մահանալը՝ որպես իրական ֆիզիկական փոխակերպումը մի վիճակից մյուսը, որպես դիալեկտիկայի հիմնական օրենքի՝ «բացասման բացասում» կերպարավոր ձեւ:

Ստեղծագործական լուրջ փուլ են հանդիսանում «Աղետ» շարքը կազմող աշխատանքները: Ողբերգության թեման իր լուծումն է գտել արվեստագետի՝ աստիճանաբար փոփոխվող արտահայտչամիջոցներով տեսնելու ունակության մեջ: Քաոսը, քաոսի դինամիկան, արտահայտչությունը եւ դրամատիզմը նա հնարավոր համարեց նույնպես արտահայտել փոխակերպումների եւ ձեւախախտումների միջոցով: Ահա թե ինչու աղետի եւ Աստվածաշնչի թեմաները գտան այդչափ ամբողջական, գլոբալ մեկնաբանում: Ընտրած արտահայտչամիջոցներն ընդգծում են թեմայի արդիականությունն ու նկարչի վերաբերմունքը:

Նույն մոտեցումն է նկատվում զանազան կենսական թեմաներով ստեղծված գրաֆիկական շարքերում. թռիչք, պայքար, երաժշտություն, սեր: Վալմարը նրանց միջոցով հանդիսատեսին է հաղորդում զգայական արտահայտումներ, հոգեբանական վիճակներ, պոեզիայի զգացողություն, թեթեւ արբածության վիճակ:

Աշխատանքների մեջ հատկապես առանձնանում է «Երաժիշտները» շարքը: Այն ստեղծելիս նկարիչը տարվել է կերպարների միջնադարյան անշարժությամբ, դյուրազգայուն հայեցողականությամբ եւ երազկոտ լիրիզմով: Գրաֆիկական էջերը կատարված են խառը տեխնիկայով: Նրանց թեմատիկան համահունչ է նկարչի հոգեկանությանը եւ արտահայտում է նրա ողջ զգայական աշխարհը. կիրք, սեր, տառապանք, հավատք: Բարդ կենսական իրադրությունները ու հոգեբանական իրավիճակը միշտ չէ, որ հնարավոր է արտահայտել սովորական նկարչամիջոցներով եւ նման դեպքում ամենաընդունելին է սիմվոլիկայի եւ զուգակցման լեզուն:

«Երաժիշտները» շարքում Վալմարն ընտրում է երաժշտության, նրբաթերթ ոսկու գունախաղում գեղգեղացող հնչյունների աուրայի հետ ձայնակցող ուղղահայաց հարթությունների ռիթմը, որն ստեղծում է յուրահատուկ արեւային գույն, լույսի արտացոլումներ՝ ստիպելով հանդիսատեսին դիտել կոմպոզիցիան տարբեր տեսանկյուններից:

Ուղղահայաց գծերի եւ հարթությունների գաղափարն իրականացնում է երկրի ու երկնքի իմաստաբանական ուղիղ եւ հետադարձ կապը. վերից վար եւ հակառակը, խորհրդանշելով երկու կարեւորագույն վիճակ՝ հոգեւոր, երբ Աստծուն դիմելով մենք սլանում ենք դեպի վեր, դեպ տիեզերք, մնում այդ սուբստանցում միաժամանակ, ապա իջնում ցած, դառնում հողեղեն:

Վալմարի ստեղծագործությունն արտահայտում է նկարչի հարուստ հոգեւոր աշխարհը եւ տանում դեպի նոր, ռոմանտիկ աշխարհազգացողության անծայրածիր տարածք: Նկարչի կերպարային աշխարհի հիմքն են կազմում բնությունը, կյանքի տարբեր իրավիճակները, պարզապես մարդկային փոխհարաբերությունները:

Մաեստրոյի խոսքերը մարգարեական էին: Վալմարը ցուցադրվում է աշխարհի տարբեր ցուցասրահներում, մի շարք հեղինակավոր թանգարաններում: Նրա աշխատանքները մշտական հանգրվան են գտել տարբեր երկրների մասնավոր հավաքածուներում:

ԷԴՄՈՆԴ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Պատանի մարզիկների տպավորիչ զոտեմարտերը

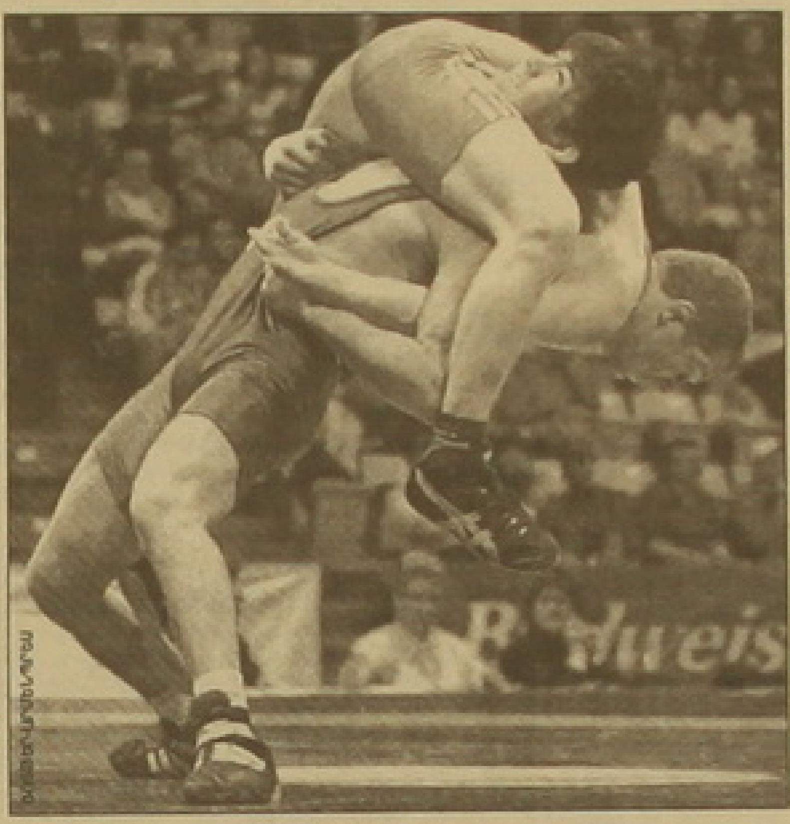

Անվանի զորավարների՝ Անդրանիկի, Հովհաննես Բաղրամյանի եւ նորօրյա հերոսներ, մարզադպրոցի նախկին սաներ Թաթուլ Կրպեյանի ու Հակոբ Գասպարյանի հիշատակներին նվիրված ազատ եւ հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի ավանդական դարձած մրցաշարերը մեծ շուքով են անցկացվում ըմբշամարտի օլիմպիական հերթափոխի հանրապետական մարզադպրոցում (ղեկավար՝ սպորտի վաստակավոր վարպետ, աշխարհի չեմպիոն եւ գավաթակիր Նորայր Մուսեղյան):

Օրերս անցկացվեց Խորհրդային Միության կրկնակի հերոս, մարշալ Հովհաննես Բաղրամյանին եւ ֆաշիզմի դեմ հաղթանակի 55-ամյակին նվիրված ազատ եւ հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի ավանդական՝ թվով 16-րդ միջազգային մրցաշարը:

Մրցումներին մասնակցեցին հանրապետության մարզերի, մարզական ընկերությունների, մարզադպրոցների 27 թիմերի, ինչպես նաեւ հարեւան Վրաստանի (Թբիլիսի, Բաթում, Գորի եւ Ջավախք) պատանի մարզիկներ՝ թվով շուրջ 400 հոգի: Պատանի ըմբիշներին ողջույնի խոսք ասացին արվեստի, սպորտի, մտավորականության ներկայացուցիչներ եւ պատերազմի վետերաններ, պատգամեցին սիրել հայրենիքը, ինչպես մարշալն էր սիրում եւ նվիրվել ժողովրդին անմնացորդ, ինչպես անցյալի բոլոր քաջերը, մասնավորապես քաջաց քաջերը՝ մարշալն ու զորավար Անդրանիկը:

Մրցագորգերի վրա իրենց լավ դրսեւորեցին հատկապես հարեւան երկրի պատանի ըմբիշները, ըմբշամարտի ՕՀՀԿՄ-ի, «Մալաթիա» մարզախմբի, «Դինամո» ընկերության մարզիկները: Ըստ քաշային կարգերի չեմպիոններ դարձան հետեւյալ ըմբիշները. ազատ ոճ- 32 կգ՝ Սուրեն Աղյան, 35 կգ՝ Վաչիկ Համբարձումյան (երկուսն էլ՝ «Մալաթիա»), 38 կգ՝ Դավիթ Բուկուրի, 42 կգ՝ Բեկա Չելիձե, 47 կգ՝ Կոբա Մակարաշվիլի, 53 կգ՝ Մալխազ Զարկուա, 59 կգ՝ Մամուկա Աբխաձե, 66 կգ՝ Գիա Չիխլաձե (բոլորը՝ Թբիլիսի), 73 կգ՝ Գեորգի Չորբենաձե, 85 կգ՝ Մարատի Ծիթելաձե (երկուսն էլ՝ Բաթում), հունահռոմեական ոճ- 32 կգ՝ Հովիկ Վարդանյան («Դինամո»), 35 կգ՝ Մաքսիմ Մանուկյան (Շահումյան թիվ 1 դպրոց), 38 կգ՝ Աբաս Զնդոյան, 42 կգ՝ Կնյազ Զնդոյան (երկուսն էլ՝ Էջմիածին, գ. Ապագա), 47 կգ՝ Արթուր Մկրտչյան («Հայաստան» ՄՄ), 53 կգ՝ Տիգրան Սահակյան (ԸՕՀՀՄ), 59 կգ՝ Հովիկ Խոցանյան («Դինամո»), 66 կգ՝ Հայկ Գրիգորյան (ԸՕՀՀՄ), 73 կգ՝ Հրաչ Հարությունյան (ՕՀՀՈւ), 85 կգ՝ Ավետիք Հովիկյան («Հայաստան» ՄՄ):

Առանձնապես տպավորիչ զոտեմարտեր վարեցին ազատ ոճայիններ Համբարձումյանը (35 կգ քաշային կարգ), Չելիձեն (42 կգ), Մակարաշվիլին (47 կգ), հունահռոմեական ոճի ըմբիշներ Զնդոյանը (42 կգ), Սահակյանը (53 կգ), Խոցանյանը (59 կգ), Գրիգորյանը (66 կգ):

ՖԵԴՅԱ ՊԱՊԻԿՅԱՆ

ՀՀ վաստակավոր մարզիչ

ՀՈԿԵՅ

Պայքարը շատ լարված է

Սանկտ Պետերբուրգում ընթացող տափօղակով հոկեյի աշխարհի առաջնությունում անցկացվեցին քառորդ եզրափակիչ հանդիպումները: Բոլոր չորս խաղերն էլ անցան համառ ու անզիջում պայքարում: Սկանդինավցի հարեւանների՝ Շվեդիայի եւ Ֆինլանդիայի հավաքականների հանդիպումն ավարտվեց վերջինիս օգտին՝ 2-1: Աշխարհի չեմպիոն Չեխիայի ընտրանին մի կերպ հաղթեց Լատվիայի հավաքականին՝ 3-1: Կանադայի հավաքականը 5-3 հաշվով պարտության մատնեց Շվեյցարիայի հավաքականին, թեեւ վերջինս առջեւում էր 3-2 հաշվով: Եվ, վերջապես, Սլովակիայի հոկեյիստները փոքրիկ անակնկալ մատուցեցին՝ 4-1 հաշվով հաղթելով մինչ այդ պարտություն չունեցող ամերիկացիներին:

Այժմ կիսաեզրափակիչ խաղերում կհանդիպեն Չեխիա-Կանադա եւ Ֆինլանդիա-Սլովակիա զույգերը: Մայիսի 14-ին հաղթողները կվիճարկեն աշխարհի չեմպիոնի կոչումը, իսկ պարտվողները կմրցեն բրոնզե մեդալների համար:

Գավաթի չորս հավակնորդ

Որոշվեցին Հոկեյի ազգային լիգայի (NHL) գլխավոր մրցանակի՝ Սթենլիի գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչ փուլի մասնակիցները:

Արեւելյան կոնֆերենցիայում կհանդիպեն «Ֆիլադելֆիան» եւ «Նյու Ջերսին», արեւմտյանում՝ ներկայիս գավաթակիր «Դալլասը» եւ «Կոլորադոն»: Եզրափակիչ կմտնեն 4 հաղթանակ տարած թիմերը:

Եզրափակիչի մասնակիցները հայտնի են

Ավարտին է մոտեցել Իսրայելում անցկացվող Եվրոպայի մինչեւ 16 տարեկան պատանի ֆուտբոլիստների առաջնությունը:

Սկզբում առաջնության մասնակից 16 հավաքականները մրցեցին չորս խմբերում, ապա դրանցում առաջին եւ երկրորդ տեղեր գրավողները պայքարը շարունակեցին օլիմպիական մրցակարգով (պարտվողը դուրս է մնում):

Արդեն հայտնի են դարձել եզրափակիչ խաղի մասնակիցները. դրանք են Չեխիայի եւ Պորտուգալիայի պատանի ֆուտբոլիստները: Կիսաեզրափակիչներից մեկում չեխերը 2-1 հաշվով հաղթեցին հոլանդացիներին, նույն հաշվով պորտուգալացիները՝ հույներին: Այսպիսով, աշխարհամասի չեմպիոնի կոչման համար կպայքարեն Չեխիայի եւ Պորտուգալիայի, բրոնզե մեդալների համար՝ Հոլանդիայի եւ Հունաստանի հավաքականները:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ՄԿԱՆՎՈՐԴ

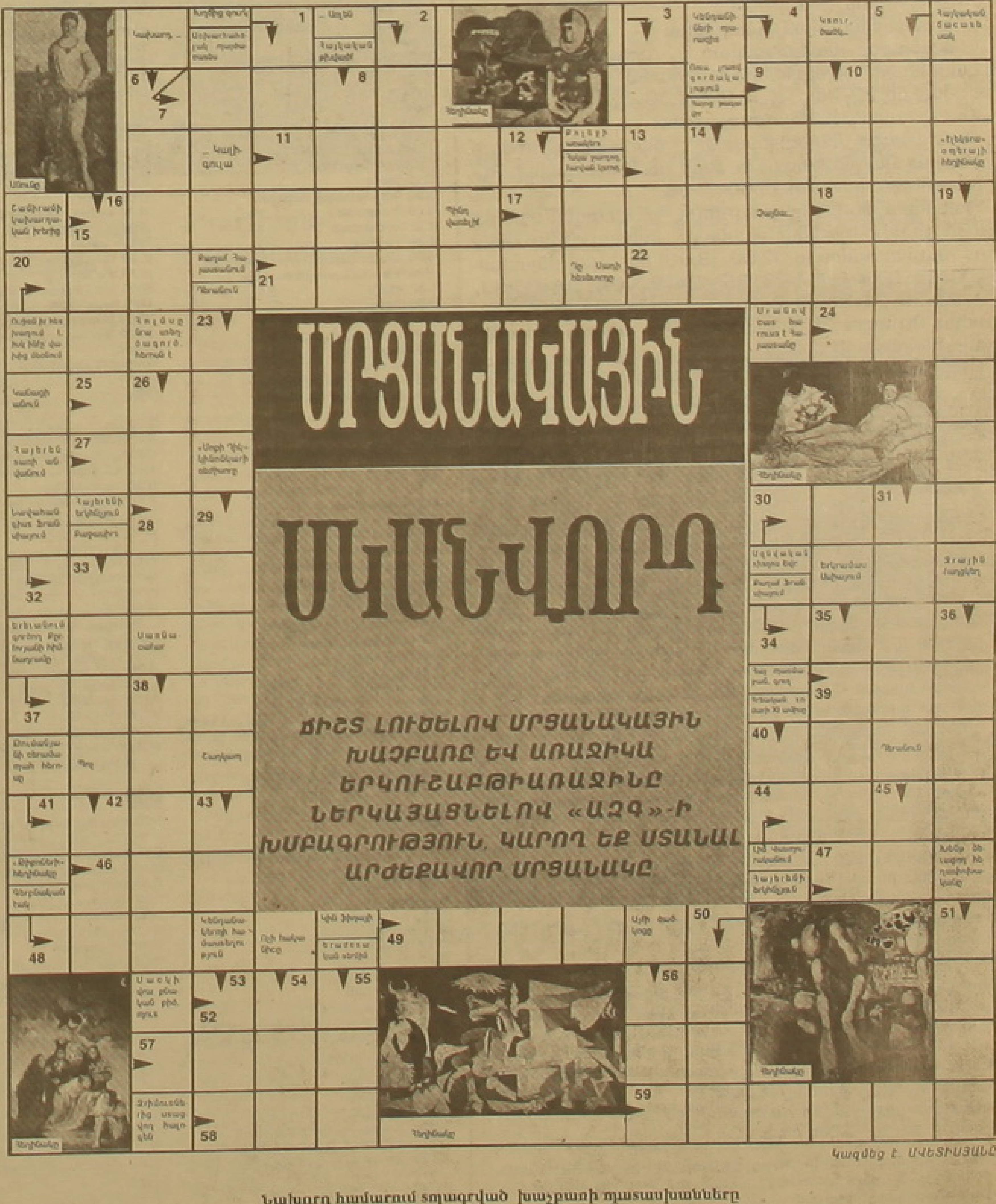

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Հորիզոնական 1. Անգլիա: 4. Հմայիլ: 8. Կողոպուտ: 10. «Ազդարար»: 11. Ութոտնուկ: 12. Երեքնուկ: 13. Իխ: 15. Առած: 17. Հերա: 18. Մորտա: 19. Ոլոռ: 21. Ցիան: 25. Մեխ: 28. Ակտինիա: 29. Ալերգիա: 30. Լոկատոր: 31. Դրակուլա: 32. Սենեկա: 33. Կահիրե:

Ուղղահայաց 1. Անկյուն: 2. Գողգոթա: 3. Իտալիա: 5. Մեդրեսե: 6. Յարանգա: 7. Լիրիկա: 9. Տնկի: 10. Արես: 14. Քերծե: 16. Ծառ: 17. Հագ: 19. Ոստիկան: 20. Ոնդատակ: 22. Իկեբանա: 23. Նեգրուհի: 24. Կարլոս: 25. Մայր: 26. Խանդ: 27. Կաբարե:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՇՎԱՊԱՀՆԵՐԻ ԵՎ ԱՈՒԴԻՏՈՐՆԵՐԻ ԱՍՈՑԻԱՑԻԱՆ (ՀՀԱԱ) ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

ԹԵՄԱՅՈՎ

Դասընթացները նախատեսված են ոչ հաշվապահների համար: Դասընթացների նպատակն է հաշվապահական հաշվառման բնագավառում չմասնագիտացված անձանց ծանոթացնել ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ու օգտագործման սկզբունքներին:

Ուսումնասիրվող թեմաները հետեւյալն են՝

1. Հաշվային ինֆորմացիոն համակարգը
2. Ֆինանսական հաշվետվությունների վերլուծություն
3. Տնտեսական որոշումների ընդունում

Առաջարկվող դասընթացների տեւողությունը կազմում է 12 ժամ: Նախնական հաշվապահական կամ տնտեսագիտական կրթությունը պարտադիր չէ: Դասընթացներն ընթանալու են երեք տարբերակված խմբերում՝

Արժեթղթերի շուկա

Դասընթացը նախատեսված է արժեթղթերի շուկայի աշխատակիցների համար եւ տեղի կունենա մայիսի 24-26-ը, ժամը 13:00-17:00:

Գյուղատնտեսության բնագավառ

Դասընթացը նախատեսված է գյուղատնտեսության բնագավառի աշխատակիցների համար եւ տեղի կունենա մայիսի 23-25-ը, ժ. 13:00-17:00:

Արտադրական ձեռնարկություններ

Դասընթացը նախատեսված է ձեռնարկությունների ղեկավար կազմի համար եւ տեղի կունենա մայիսի 30-ից հունիսի 1-ը, ժամը 13:00-17:00:

Դասընթացներին հերթագրվելու եւ առավել մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար դիմել Անահիտ Խաչատրյանին (ժ. 12:00-18:00) հետեւյալ հեռախոսահամարներով՝ 54-16-65, 24-93-19, 24-93-19, 24-93-29, 24-91-78, 24-94-67 կամ դիմել ՀՀԱԱ, Կարապետ Ուլնեցու 31, V հարկ (Ադոնցի անվան էկոնոմիկայի ինստիտուտի շենքը):

Դասընթացներն անվճար են, տեղերը՝ սահմանափակ:

ARMENTEL

Հայտարարություն

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ՝ Երեւան քաղաքի Չեյթուն 23/24/26 (30.000 ունակությամբ բաժանորդային գիծ), Կոմիտաս 22/26/27 (30.000 ունակությամբ բաժանորդային գիծ) եւ շրջանների՝ Եղեգնաձոր (5.000 ունակությամբ բաժանորդային գիծ), Սիսիան (2.500 ունակությամբ բաժանորդային գիծ), Վանաձոր-6 (6.000 ունակությամբ բաժանորդային գիծ) նոր տեխնոլոգիաների կիրառմամբ հեռախոսային բաժանորդային ցանցի շինարարության աշխատանքների կատարման համար: Այն շինարարական կազմակերպությունները, որոնք ցանկանում են մասնակցել մրցույթին՝ պետք է.

Ունենան տվյալ աշխատանքների կատարման համար պահանջվող պետական լիցենզիաները,

Ներկայացնեն տվյալներ կազմակերպության ներկայիս ֆինանսական վիճակի մասին (հաշվարկային հաշվում եղած գումարի չափը, դեբիտորներ, կրեդիտորներ՝ առանձնացված անուններով ու գումարներով եւ այլն)

Գրանցված լինեն պետական ռեգիստրում առնվազն 1,5 տարի եւ նշեն, թե այդ ժամանակահատվածում որտեղ եւ ինչ ծավալների նմանատիպ աշխատանքներ են կատարել:

Մրցույթի անցկացման պայմանները եւ աշխատանքների ծավալները շահագրգռված կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ Արմենտել ՀՁ ՓԲԸ, Սարյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ.՝ 28-70-66:

Մրցույթի մասնակցության արժեքը կազմում է 50 հազար դրամ (անվերադարձ), որը պետք է վճարվի Արմենտել ՀՁ ՓԲԸ հաշվին (Սարյան 22, «Հայկապբանկ» ՓԲԸ հ/հ 1510010056030З): Վճարման անդորրագիրը պետք է ներկայացնել մրցույթի փաթեթը ստանալիս:

Առաջարկությունների ներկայացման վերջին ժամկետը՝ 2000 թ. մայիսի 30-ը, ժամը 12-ը:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

13 մայիս

Հ1

9.00 Հայլուր
9.20 Հիթ շքերթ
9.50 Սեզամ, բացվիր
10.20 Մանուկի կրպակ
10.30 Մեր փոքրիկը մեծանում է
11.10 Ծիծաղի տուն
12.05 Գ/Ֆ «Անտեսանելի հայրիկը»
13.30 Հայի տասներկու դեմքը. Դավիթ Մալյան
16.00 Հեռուստաաստղիկ
17.00 Հայլուր
17.20 Ոսկեփորիկ
17.50 Կարճամետրաժ կինոնկար «Ով է տեսել, ով է լսել»
18.10 Բարի պահարժակ
18.30 Հայաստան-2000
19.00 Խորան լուսո
19.10 «Հանով լոտո»
(Նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ 19.10 Ռուբիկոն+)
20.00 Կարծիք
20.25 Կամուրջ
21.00 Հայլուր
21.35 Պրեմիերա
21.45 Ձինուժ
22.20 Անմեղության կանխավարկած
22.45 Հայոց տաճարներ
23.00 Բոհեմ
23.40 Հայլուր
00.00 Ռուբիկոն+ (տոնական հաղորդում)

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

10.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
11.00 Մանկական սերիալ «Տարզան»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Քոնան»
19.10 Հեռուստաֆուտբոլ
19.30 Համերգ
20.00 Լուրեր
20.35 «ՉԹՕ. ներխուժում»
21.25 «Ֆիլ 1»
21.50 Երաժշտական Ամերիկա. Պեստոյթ-Մինեապոլիս
22.50 Գ/Ֆ «Պատառներից կարված»
00.50 Մեթեո-TV

Ար

11.05 Ինչպես հասնել կատարելության. շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
11.30, 18.10 Մուլտֆիլմ
12.00 Տոմար
13.30 Գ/Ֆ «Կորուսյալ աշխարհ»
15.00 Հրապարակ
15.15 Ուրաքախոս
15.20 Ստարեգ
16.00 Աներեւակայելի իրականության մեջ
16.30 Գ/Ֆ «Ձոնն ընդդեմ հրաբխի»
18.30 Հմայիչ
19.05 Չղջիկ
19.30, 21.30, 24.00 Սուրհանդակ
20.00 Մանուկի խոսնակ
20.10 Գիտաստղեր
20.30 Հեռագիծ
22.40 Վ/Ֆ «Անտոնիո Վիվալդի»
22.40 Համերգ. Գարուն-2000
0.35 Ակնթարթ
0.40 Գ/Ֆ «Սավերը»
(ավարտին՝ Սուրհանդակ)

9.00 Նորություններ
9.10 Հոգեւոր հովվի խոսքը. մետրոպոլիտ Կիրիլ
9.25 Սերիալ «Կուստոյի թիմի բոլոր ճանապարհորդությունները»
10.15 «Երալաշ»
10.30 Նվագիր, հարմոն սիրելի
16.00 Նորություններ
16.10 Սերիալ «Լեոնցին»
16.55 Յոթերորդ զգայարան
17.35 «Է՜խ, Սեմյոնովնա»
18.15 Պեսեկսիվ-շոու
19.00 Նորություններ
19.15 «Երալաշ»
19.40 Կանացի պատմություններ
20.10 Գ/Ֆ «Ջենթլմենները գերադասում են շիկահերներին» (ռեժ.՝ Հ. Հոուքս, ԱՄՆ, 1953 թ.)
22.00 Սերգեյ Դորենկոյի հեղինակային ծրագիրը
22.55 Սերիալ «Չինացի ոստիկանը»
23.50 «Եվրոտեսիլ-2000»

РТР

9.00 Գ/Ֆ երեխաների համար «Հեկտորի վերադարձը» (Կանադա)
10.30 РТР-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.35 «Հարյուրը մեկին»
12.25 Ինձ ինձ ռեժիսոր
12.55 Սերիալ «Ընկերները»
13.20 Էհ, ճամփաներ
13.35 Ոսկե բանալի
14.00, 21.00 Լուրեր
14.20 Դաշնություն
15.10 Ցերեկային սեանս. Ալեքսեյ Պետրենկոն, Ալեքսանդր Դեմյանենկոն «Խաղ միլիոնի վրա» ֆիլմում
16.55 Երկիր մոլորակ
17.55 Ֆուտբոլ+TV
19.55 Իմ ընտանիքը
21.40 Երկու ռոյալ
22.35 «Անշլագ» եւ ընկ.
23.45 Կինոյի ժամ. շաբաթվա ֆիլմը. Ջեյսոն Սկոթ Լին, Լուիս Լոմբարդը «Մումիա. եգիպտոսի արկածագցը» ֆիլմում (ԱՄՆ)
02.00 Վերջին սեանս. Էլիզաբեթ Բերկլին «Շոու գըրլզ» ֆիլմում (ԱՄՆ)

14 մայիս

Հ1

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
11.45 Շախմատ-64
12.00 Ձինուժ
12.35 Մուլտսերիալ «Թզվաօները» (5-րդ, 6-րդ սերիաներ)
13.30 Դո, ռե, մի
15.10 Մարդը եւ բնությունը
15.35 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
16.00 Նոր սերունդ
16.30 Արծաթե բանալի
17.00 Իմ տունը
17.20 Հայորդաց տներ
17.30 Քեռ-շոու
18.10 Բարի պահարժակ
18.30 «Կարիտալ»
18.55 «Խոսքը շահում»
(Նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ 18.55 Ռուբիկոն+)
19.30 «Չփերված կարոտ»
20.00 Խորհրդարանական ժամ
20.30 Թաքնված տեսախցիկ
21.00 Կիրակնօրյա «Հայլուր»
21.40 Մանրամասներ
21.55 8 1/2. Գ/Ֆ «Թիրախներ»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

10.00 Մանկական սերիալ «Տարզան»
10.45 Տեսաֆիլմ «Գեորգի Յակուլով»
11.00 NON-STOP
11.30 Հնդկական կինոյի ժամ. Գ/Ֆ «Նոր բոլոր»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.20 «Աշխարհի ստեղծումը» (ֆիլմ 4-րդ). «Տեսակների ծագումը»
18.50 Էժեն Դելակրուա. «Ազատությունը բարիկադների վրա»
19.20 Աշխարհի հրաշալիքները. Թաջ Մահալ
19.35 Համերգ
20.00 «Միասին++» (ՄԻՐ)
20.35 «Ներշնչանք». Միխայել Գյուրջյան
21.05 Մ. Թարիվերդիեւ. «Ես ողում եմ զգացողություններ»
21.40 Գործարար Հայաստան
22.10 Ջազ
22.30 «Ոգնի» լոտո
23.30 Գ/Ֆ «Փոխել տեղերը»
01.25 Մեթեո-TV

Ար

11.05 Ինչպես հասնել կատարելության. շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
11.30, 16.50 Մուլտֆիլմ
12.00 Տոմար
13.30 Համերգ. Գարուն-2000 (կրկնություն)
15.00 Հրապարակ
15.15 Ի դեպ
15.40 Հեռագիծ (կրկնություն)
16.30 Սել-Դել
18.00 Գ/Ֆ «Տանգոն եւ Քեշը»
19.45 Ոգնի-SHOW
20.00 Անուշադրության կենտրոն
23.00 Յոթ քար. լրատվական-վերլուծական ծրագիր
23.35 Գ/Ֆ «Տուժվածը»

9.00 Նորություններ
9.10 Բանակային խանութ
9.40 Դիսնեյ-ակումբ «Ալադին»
10.10 Վաղորդյան աստղ
11.00 Նորություններ
11.10 Կոմիկոսի «Անկուշտ նոթերը»
11.30 Քանի դեռ բոլորը տանն են
12.00 Սերիալ «Ալֆ»
12.30 Առողջություն
13.00 Գ/Ֆ «Հազարից մեկ շանս»
14.35 Հոկեյիստ Վյաչեսլավ Ստարշինով
15.25 [illegible] աշխարհի առաջնություն
18.00 Դիսնեյ ակումբ «101 դալմատացի», «Վինի Թուխի նոր արկածները»
19.00 Նորություններ
19.25 Ծիծաղի համաժողովատեղեր
19.55 Գ/Ֆ «Փախուստ» (դերերում Ա. Բոլդուին, Ք. Բեսինջեր, Ջ. Վուդս, ԱՄՆ, 1994 թ.)
22.00 Ժամանակ
23.00 КВН-2000
01.05 Ֆուտբոլի ժամանակը
01.50 Գ/Ֆ «Հույս եւ փառք» (ռեժ.՝ Ջ. Բուրման, Մեծ Բրիտանիա, 1987 թ.)

РТР

9.00 «Հայրիկը, մայրիկը, ես սպորտային ընտանիք ենք»
9.55 Ծառայում եմ հայրենիքին
10.20 Հեռուստախաղ «Մանկան շուրթերով»
10.55 Բարի լույս, երկիր
11.30 «Անշլագ» եւ ընկ.
12.30 «Քաղաքիկ»
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Մուլտծրագիր
14.00 Լուրեր
14.20 Խորհրդարանական ժամ
15.10 Նոր «Հին բնակարան»
16.10 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
17.10 Վավերագրական սերիալ «Հազարամյակի գաղտնիքները» Արմեն Ջիգարխանյանի հետ
18.00 Մանուկի ակումբ
19.00 «Հայելու» առաջ
19.15 Հոկեյի աշխարհի առաջնություն. եզրափակիչ
22.00 Հայելի
23.00 Շաբաթվա ֆիլմը. Գ/Ֆ «Շատոն»
00.45 Վերջին սեանս. դրեմիերա. Օրնելա Մուտին «Մի ատե՛ք տիկնոջը «ոչ»» ֆիլմում (Գերմանիա)
02.20 Իրական կինո
02.45 Վավերագրական ֆիլմ «Վերջին շքերթը»

15 մայիս

Հ1

9.00 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
10.00 Կիրակնօրյա «Հայլուր» (սուրդոթարգմանությամբ)
10.35 Հեռուստամարաթոնի էջերից
11.00 Գ/Ֆ «Նորից մեռնել»
13.00 Հայլուր
13.20 «Ռուբիկոն»
17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտսերիալ «Թզվաօները» (6-րդ սերիա)
17.45 Իմ տունը
18.00 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
19.00 Լուր[illegible]
19.10 «Հա[illegible] փաստ»
[illegible] ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ [illegible] Կենցաղային ճեղընթաց)
[illegible] Հավերժ[illegible]
[illegible]5 Տուն[illegible]
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստակամուրջ
21.50 «Համայնապատկեր»
22.15 Կուլիսների ետեւում
22.40 Ծիծաղի տուն
23.40 Հայլուր
00.00 Կենցաղային ճեղընթաց
01.00 Ռուբիկոն+

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.00 «Այն ինչ հանում ես սիրտ»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Քոնան»
19.00 «Այն ինչ հանում ես սիրտ»
20.00 Լուրեր
20.35 «Հարցեր»
21.20 Օրը
22.25 «1-02» լրատու
22.30 «Արդար» լոտո
23.35 Գ/Ֆ «Սպանելու ժամանակը»

Ար

19.05 Չղջիկ
19.30, 21.30, 24.00 Սուրհանդակ
20.00 Ավետա
20.30 Անթեղ
21.10 Դիվանադար
22.00 Գ/Ֆ «Օձերի արքայությունը»
0.30 Ակնթարթ
0.40 Գ/Ֆ «Սպանիր ինձ նորից»
(ավարտին՝ Սուրհանդակ)

Պրոֆիլակտիկա
16.00 Նորություններ
16.30 Աստղային ժամ
15.55 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.30 Սերիալ «Տաճարյանի ուղիներով»
19.00 Նորություններ
19.30 Դիմակներ-շոու
19.55 Ինչպես է դա եղել
20.35 Սերիալ «Քննուշ բո[illegible]
21.45 Բարի գիշեր, երեխա[illegible]
22.00 Ժամանակ
23.00 Սերիալ «Գաղտնի նյութեր» («X-FILES»)
23.55 Ժամանակ
00.35 Գ/Ֆ «Վաղագույն հովազը պատասխան հարված է տալիս» (դերերում Փ. Սելլերս, Հ. Լոմ, Ք. Պլեյմի, ԱՄՆ, 1976 թ.)
02.25 Նորություններ

РТР

7.00, 8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
7.20-10.30 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.35, 9.35 Ընտանեկան նորություններ
9.20 Հեռուստատեսային ՀՄՄ. հերթապահ բաժանմունք
10.40 «Արենա-սպորտ»
11.20 Սերիալ «Գնչուհին»
12.10 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.00 Հայելի
14.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
14.30 «Կանանց քաղաք»
15.05 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
15.55 Սերիալ «Հարուստները նույնպես լաց են լինում»
16.50 Երկիր մոլորակ
17.45 Մուլտծրագիր
18.30 Աշտարակ
18.55 «Կլոր սեղանի շուրջ». Լյուդմիլա Կասատկինա
19.25 «Երեկոներ պոլիտեխնիկում». Օլգա Վոլկովա
20.25 «Վինտ-շոու-կլուբ»
21.40 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
22.40 Սերիալ «Վերջին Դոնը» (Իտալիա)
00.30 Վավերագրական ֆիլմ «Ափսոս, որ մենք հրեշտակներ չենք»
01.15 Հեռուստատեսային ՀՄՄ. հերթապահ բաժանմունք

@rminco Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1258. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 12. 05. 2000. Գինը 100 դրամ